

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre 5 frt — kr.
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
ségségi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközlethetők.

Egyes számok 10 kr-
jal kaphatók a kiadóhiva-
talban.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEK.

Négyhasábos pett-sor
egyszeri közléseért 7 kr
kétszeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. fizetendő.
Bélföldi minden egyes
beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBE:

minden 4-hasábos gar-
nond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdető
tetemes díjkezdve mély-
re részesülnek

A kéziratok a szerkesztőséghez (Rózsa-utca
1. sz.) küldendők — Kéziratok vissza nem adtnak
Felelős szerkesztő: FRÁTER SAMUEL.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamációk,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7. sz.) intézendők.
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Pünkösdi ünnepén.

Tüzes nyelvek szálltak le az égből és tizenkét halász a világ meghódítására indult. Róma, a világ ura, gyenge velök szemben; szavukra a Colosseum elvész, Néro palotáján a galilei halász zászlaja leng s a praetorok kincsszomja és vas vesszéje alul felszabadult rabszolgák milliói megalapítják a szeretet birodalmát a caesárok rombadült zsarnokságán.

Ime ez pünkösdi ünnepének eredménye. A Lélek hatalma széttepte az önkénynek évezredekén át kovácsolt bilincseit s kihirdeté a világnak a Golgota aranybulláját: a szabadság, testvériség és egyenlőség szent elvét.

És azóta ez aranybulla elhatolt észak, kelet, dél és nyugat minden lakójához.

A tüzes nyelvek láthatlan módon szólnak az emberiség hőseihez, kik aztán a rengeteg mélyére hatolnak, járhatlan mocsárokon törnek keresztül, veszélyes folyamokon haladnak át, hogy ha van valahol szerencsétlen, kire az emberi önkény már kimondta e kétségbeejtő ítéletet: halj meg — megvigasztalják a szeretet e szavaival: ártatlanság vagy bánat fia, szállj fel az égbe; — hogy megmentsek lelkét annak a pogány bálványimádónak, ki atyjának, anyjának vagy testvéreinek husát már felemészte, undorító étvágygyal tekinti bennök újabb zsákmányát. És a Lélek hatalma kioltja a vadnak vérszom-

ját, hogy a fehér ember lábaihoz borulva tanulja meg a szeretet e nagy törvényét: szeresd felebarátodat, mint tennenmagadat!

Tüzes nyelvek szólnak a Golgotán elvázott Igaz apostolaihoz, hogy a pyramisok és múmiák hazája megkövesült civilizációjának romjain telepítsék a lélek új civilizációjának óriási épületét, melyet az Omárok egész legiója sem képes többé a lángok martalékává tenni.

Tüzes nyelvek szólnak a föld hatalmasaihoz, hogy figyelmeztessék őket, miszerint az erkölcsök kodexe — dacára az akarat soknemű romlottságának, dacára a meghamisított értelmezéseknek — ma is az, mely a Sina hegyi két kőtáblára s a Golgota keresztjére lett írva, hogy zsinórmértékül szolgáljon Isten és ember iránti viszonyainkban; — s hogy lépje a hypokrita szellemek által a civilizációra ráaggatott azon foszlányokat, melyek különbséget ismételnek ember és ember között.

És e szót meghallják a hatalmasok, de meghallja a nehéz munka darócza öltözött gyermeke is; és az egykori ellenségek testvérekként sorakoznak egymás mellé, hogy egyesült erővel terjesszék a humanizmus, a szeretet és művelődés óriási birodalmát.

Meghallják a Lélek szavát szerte a világban, s a durva erkölcsök helyébe az eszménység lép, az élet útjának rögei el-elsimul-

nak, a csalódások helyét életphilosophia foglalja el, s a humanizmus jótékony egyesületei készítenek enyhítő balzsamot a szenvedések már is hegedő sebére.

Nagy volt Babylon — és ma nagyságának csak romjait találják meg olykor-olykor a föld gyomrában; nagy volt Karthago, melynek lángja egy világrészt világított be, midőn Scipio romjai felett sirva Róma jövőjére gondolt; Hellas dicsőségéről és Aeneás gyermekeinek vitéségéről örök idők fognak szólni — és mégis ma alig maradt fel belőlük több, mint mennyit a neanderthali koponyákban, vagy az abbeville-i állkapcokban meghagyott az enyészet. És miért? Mert nem a Szellem, nem a Lélek művei voltak, hanem a véges emberi ész gyarló munkái, melyek, mint a szenari népek óriási tornya már csirájukban hordozták a végesség, az enyészet hatalmát. — Voltak és uralkodtak egykor — de el lettek temetve, hogy romjaikon nem Lykurg, vagy Szokrat pusztá emberi világa mellett, hanem a Szellem isteni fényénél épüljön fel a szeretettel párosult nagyság meg nem kövülő civilizációja.

És ezt mind a Golgotán és a fényes jeruzsálemi siron született Pünkösdi ünnepe hozta létre.

Jöjj tehát Pünkösdi örömmünnepe! Légy üdvözölve általunk! Szálljanak a tüzes nyelvek reánk is, hogy szívünk felmelegedve lángjánál

TARCSA.

Pünkösdi ünnepén.

Imádkozzunk! óh jertek, jertek!
Nyitva az Úr szent csarnoka;
Lelkünk szárnyán magasba szálljon
A tiszta hit igaz szava.
Magasba, a hit Istenéhez,
Kit a szívünk csak sejtve érez.

Imádkozzunk! magasztos e nap:
Új fényt lövelt, új fényt adott!
Ki megrázott egy félvilágot:
Szentté lön a feltámadott . . .
Imádkozzunk! zengjen az ének
A megváltás szent Istenének!

Imádkozzunk! a mig a lelkünk
Buzgó fohászbába elmerül:
A hányt-vetett kebelnek éjjén
Új nap virrad, új fény derül;
Mit sötétre festett a bánat,
Éltünk égen szivárvány támad . . .

Imádkozzunk! erőt ad a hit,
Tépett szívünkre balzsamot;
Imádkozzunk! Jóságos Isten!
Adj a magyarnak jobb napot
És szebb jövőt, melynek boldogsága,
Aldást hintsen a magyar hazára!

SARKADY

A pünkösdi tűz.

(A „Gömör” eredeti tarcsája.)

Ünnepet ültünk ismét, nagy ünnepet, szent ünnepet, pünkösdi ünnepét; a hit, a vallás költői, misztikus felfogása szerint a szentlélek vételének emlékűnnepét. Szárnyat ölt magára lelkünk, kibontja szárnyait, túl emelkedünk a mindennapiság, a zajongó, forrongó élet, világ, nagyon sokszor önző, hazug látkörén, uszó porfellegén; s mig levettünk, habár pillanatra az anyagiság sokszor szennyes, sárral bemocskolt palástját s mintha egy benső tűz hevítne, emelne, felrepülünk gondolatban oda, a milliárd világok örök alkotójához, az örök istenség trónja elé, s betelve magasztos szent gondolatokkal, mintegy lélekben megújulva rebejjük önkénytelenül is:

„Kit Krisztus ígért ó jöveit te,
Szálj ránk alá, Isten szent lelke,
Kit Isten égből önt alá!
Hol meglebben, kitarul szárnyad,
Ott róla fény, üdv, áldás, árad,
S a lélek ég felé talál!”

Ezer és ezer, millió és millió ajkon hangzik ma fel, a keresztény világ templomaiban háláadó, magasztos pünkösdi ének; ezer és ezer millió és millió ajak küldi imáját ama sejtett világok sugaras hazája felé, a végtelen titkú gondviseléshez, ki születni engedé az eszmét, megtestesíté azt a világ legnagyobb embere: Jézusban. Feltámasztá, a midőn megölték, elmozdítá koporsója követ, világos jelétül, hogy az igazságot megölni nem lehet: a z e s z m e h a l h a t a t l a n.

Majd adott prófétákat, apostolokat az eszmének, kik lángoló szavakban, lángoló lélekkel hirdették azt szerte; törhetlen, söt vakmerő bá-

torsággal, nem ritkán halált megvető elszárással lobogtatták annak győzelmi zászlaját.

Három nagy ünnepe van a keresztény világnak. Ezeket mondja, ezeket hirdeti nekünk, az eszmének eme diadalát, hallhatlanságát bizonyítja mind a három ünnep. Annak az eszmének fényes győzedelmét, mely vészben, viharban üldözve, nyomatva, mint a mustár mag, hatalmas fává nőtte ki magát, mely koronájával egekbe törekszik terebélyes ágainak enyhe árnyával, népeket, nemzeteket takar be, népeknek, nemzeteknek ad enyhet és megnyugvást.

Ott van, ott vevé kezdetét, a betlehemi egyszerű jászolban, az isteni, lánglelkű ember születésében mindamaz erkölcsi, társadalmi átalakulás, mely reformálta teljesen a világot. Igen! ott vevé kezdetét és itt a pünkösdben érte el, legnagyobb diadalát, itt lobogott fel a szikra, mint égő láng, legnagyobb fényében: a pünkösdi tűzben. A pünkösdi, éppen úgy mint a husvét, az igazság, a megdönthetetlen, megölhethetetlen igazság diadalának, fényes, dicsőséges ünnepe.

„Akkor nagy hirtelenséggel lön az égből, mint egy sebesen zúgó szélnek zendülése, mely eltelt az egész házat, melyben a tanítványok ültek vala. És látának kettős tüzes nyelveket, és üle mindenikre azok közül és megtelének mindnyájan szent lélekkel.”

Ime a pünkösdi csodás, tanúságos története pár rövid sorban, a biblia felfogásában.

Költészet, gyönyörű keleti költészet, a lelkesedéstől megihletett, szent író látományának, költői misticizmusba burkolt leírása. Naiv gyermekes ugyan első látszatra, de mélyre hatón, komolyan vizsgálva, eltekintve a költői színe-

— elhozza mindnyájunknak a béke és szeretet szülte boldogságot. Legyen örömnep kunyhóban úgy, mint palotában. A munkás, kinek napjai életerőt veszítő munkában folynak, nyerje el e napon a béke azon kegyelmét, mely a jogosság és szeretet határain belül nem az erőszak, hanem az igazság fegyverével küzd igazaiért; a gazdag, kinek kincsei csak a szegény fárasztó munkája s verejtéke közbejöttével nőhetnek anyagi és szellemi jóléte fentartására és növelésére, lássa be e napon, hogy gazdagsága nem rabszolgák gyűjtésére lett adva, hanem a szabad emberek közös kincse az, melyben a munkásnak is van annyi része, mennyit fárasztó munkájával kiérdemel magának.

Szóval legyen a Pünkösdi ünnepe mindnyájunkra a szeretet, a szellem örömnep, mely czélját magasabbra tűzi ki e földnél, a szivbe: találva meg annak igaz javait.

Fel tehát! Excelsior! A magasba, az eszménység az igazi, a földdel is számottévó eszménység — honába, mely nem durva kényben, nem a militarizmus, vagy anarchizmus erőszakos vér-lázító fokozatos evolúciójában találja fel azon talajt, melyen egyedüli földi boldogságunk, a megelégedés, hajlékot építhet.

Három nap még, s a magyar birodalom ünnepe ül.

E napon lesz huszonötödik évfordulója annak, hogy a magyar nemzet fejedelmének felkent fejére tette Szent István ezredéves ősi koronáját.

A hármass halom ormain, — a négy folyam öntözte téreken, — büszke paloták és szerény házikók falai közül, milliók ajkáról egyetlen óhajlás száll e napon az egek Urához.

„Éljen a király!”

S az ország szive, az ifju főváros, midőn lobogók diszében, ágyuk dörejje és százerek örömríadalma közt mutatja be uralkodónknak hódolatát: egy egész nemzet őszinte ragaszkodásának ad méltó kifejezést.

Ugy tesz nekünk, hogy az a szeretetteljes hódolat, az a határtalan lelkesedés közepett is komoly tisztelet, melylyel a magyar nemzet küldöttei által a trón lépcső előtt áldozni siet: még fokozottabb, még általánosabb, még megragadóbb, mint volt negyedszázad előtt, midőn a felség először jelent meg királyi diszszel népei körében.

A gondolkozó lélek előtt önkénytelen tűnik fel e különbség, de anélkül, hogy az örömnep fényére árnyékot vethetne ama történelmi sötét kép, melynek negyfélszázad adta keretét, — a fenkölt lelkű utód érdemeiért — soha nem hervadó virágokkal koszoruzza meg a nemzeti kegyelet.

Csak egyetlen vonását emeljük ki e képek, s kezünkben a szövétnek, mely a tegnapi és ma örömkifejezései közti különbség okát megvilágítja előttünk.

Három és félszázad alatt tizennégyezer látta Európa megvillanni Hunnia kardját, a világ négy tája felé jelezve, hogy a magyarok alkotmányos intézmények által uralt földjét bár honnan fenyegetse veszély, annak védelmében mindig első lesz — a király; negyfélszázad alatt tizennégy koronázási hitlevelen maradt holt betűnek az eskü erejével adott ígéret, hogy a törvényeket megtartani, s a meddig jogára ér, megtartatni fogja — a király: — és háromszázötven év alatt egymásra halmozódott keserű csalódások után egy, — bár rövid, de annál rettenetesebb korszakot jelző — éjszakára következett reggel hajnalán, a koronázás tényével, az egész országot egyszerre kibékíteni, az anynyiszor megrendült bizodalmat végleg helyreállítani nem lehetett. — Hiszen akkor még a nemzet és királya között a fájdalomnak egész tengere viharzott. Azok, akik hazát, szülőt, gyermeket, testvért, vagyont, mindent, de mindent veszítettek: hitték-e, hogy egy Habsburgi-

nak lesz bátorsága házának csolnakát e mély-séges vizekre vezetni? hogy lesz elég ereje a távoli partokat áthidalni szeretettel? és lesz bölcs tapintata kivonni a nemzet szivéből a töviset? és gyógyírt nyújtani azon sebekre, melyeket dórén telhetetlen boszuvágy okozott?

Amit akkor egy félország óhajtott, de kevesen hittek: a tizenötödik koronázás feletti öröm egyenkint hódította meg a kételgőket, mert a nemzetnek adott szó nem volt pusztá ígéret, de huszonöt év óta élő munkás-ságban nyilvánul ma is, — követendő például nagyoknak és kicsinyeknek, — megjelölve az utat, melyen az ember igazán nagygyá, s a valódi nagy ember mindenkitől egyaránt szeretett alakká magasulhat.

Eme nagyság az, melynek fénye a birodalom minden lakójának arczáról e napon visszasugárzik, s ezért oly általános az öröm a felett, hogy a letűnt huszonöt év hullámzó eseményei között is megmaradt jónak, bölcsnek, igaznak, földi gondviselésnek népei számára.

S mert bölcsen, igazsággal kormányozva, osztály és családi érdekek ápolása helyett minden alattvalója boldogulását tekintette uralkodói legelső feladatának, sőt ma még inkább mint valaha törekszik arra, hogy a közélet minden hivatott tényezőjének egyesített erejével, messze jövőre biztossítsa népei jóllétét: Szent István és László-, Kálmán és IV. Béla nemzeti királyok, Anjou Lajos és az „Igazságos“ Mátyás neve mellett I. Ferencz Józsefét is ama nagyok közé fogja feljegyezni az utókor, kiket nem hadi szerencse, nem félvilágot átölelő birodalmuk messze határa, de a sziv nemes érzelmeiből fakadó elhatározások tettek örökre emlékezetessé.

A magyar nemzet őt ma méltán ünnepli.

És mig ott fenn, ősi Budavár királyi lakában, rég mult idők ragyogása övedzi körül: a hármass halom ormain, a négy folyam öntözte téreken, büszke paloták és szerény házikók falai közül egyetlen óhajlásba olvadt ima száll milliók ajkáról az egek Urához.

„Éljen a magyar király!”

zéstől, alapját tekintve a képeknek; eltűnik e naiv gyermekes vonás, csak a képben rejlő igazság domborodik ki mind erőteljesebben, világosabban. Avagy abban a kettős tüzes nyelvben, nem az igazság, az igazság örök eszméjének pünkösdi tüze lobban-e fel? Az a tűz, mely hívőket, apostolokat támaszt az eszmének?

És a sebesen zúgó szél zendülése, nem az igazságnak menydörgő szózata-e?!

Egy szózat, mely áthat mindenható erejével; egy szózat mely a kereszténység nagy ünnepében, a pünkösdben azt tanítja nekünk, hogy nincsen erő, és nincs hatalom, mely az általános reformatiót, ott hol arra szükség van, végkép megsemmisíthetné, vagy mindenható erejének állandó, áttörhetlen gátat emelhetne.

Mit elvesztének a napok, visszaadják az évek; miket nem szült az év, megfogannak az évtizedek, századok méhében.

Sohase féltsük az igazságot, ne a messiási munkákat, isteni kéz működik azokban. Hasztalan esküsznek össze ellene, az igazságnak győzni kell és győzni fog előbb vagy utóbb, fényesen, hatalmasan. Jaj az elnyomottak, de százszor inkább jaj az elnyomónak.

„Minden nagyobb eszmének megvoltak vértanúi s mint egyeseket, úgy egész népeket találunk, melyek így vértettek el. A küzdőknek vesztét gúny s átok követte sokszor, s az amit szenvedtek, első pillanatban mint visszajeszítő példa áll azok előtt, kik magasabb feladatnak akarnak szentelni létüket. De ha a történet folyamát tovább követjük, nézetünk megváltozik. Az elnyomó emléké az utódok átka követi, a vértanu tovább él eszméjével s a jövő bámuva látja, hogy a győzelmet nem a hóhér, hanem az

áldozat vitta ki. Mert minden babér elhervad, s minden emlék romba dől, de kinek neve egy eszmével él, a felett az időnek nincsen hatalma.”

Van és leend pünkösdi mindig, az idők végeig; támadnak eszmék, támadnak annak apostolai, vértanúi, ne féltsük őket. Az a sebesen zúgó szél zendül és zendülni fog, zendülésével megrázza az elnyomó hatalmasokat, az igazság ádáz elleneit, kicsavarja a pallost a hóhér kezéből.

Van és leend pünkösdi, működni fog mindig a pünkösdi lélek, a pünkösdi tűz, hogy a mig egy felől mint kettős tüzes nyelv harsog, lelkesítsen, teremtsen az igazság eszméinek bajnokokat, apostolokat, másfelől mint emésztő láng égessen porrá mindent, mi bűn, véték, mindent mi gaz. Győzhet eltagadhatatlan, győzhet a gazság, az ármány is, ideig, óráig, ámde bukása végre is elmaradhatatlan.

Nem lehet az ember, nem az emberiség szent ügye, játék lapda csupán a vaksors kezében, nem az isten képére teremtett erkölcsi valóság nyomorult eszköze, ember felei, kis és nagy zsarnokai otromba szeszélyének.

Fog jönni, kell jönni napnak, a mikor felszabadul a rabszolga, amikor felzendül a szabadság, a szabadság égi angyal alakja s milliók szivébe gyújtja fel a lelkesedés égő, lobogó tűzét. Ám nézzen bár olykor komor fellegek ormáról le reánk a nap, feltűnik újra, fel a jobb világ, fel a jobb napok életadó hajnalsugara egünkön. Feltarthatatlanul halad az emberiség azon örvényen, melyre multja, törekvései, célja vezérlik; feltartkhatatlanul halad és hódít apostolai által az eszme, ellenei hibái, fondorlatai e fejlődést meg nem akadályozhatják.

Születni fog szabadító, megváltó, születni szabadság a rabszolgaság földjén, annál bizonyosabban, annál fényesebben, minél nagyobb volt az elnyomatás, minél ádázabb a zsarnokság aknamunkája.

Ezt hirdeti nekünk, ezt mondja nekünk a pünkösdi kettős tüzes nyelv, ezt zúgja fülünkbe a sebesen zúgó szél zendülése, ezt, a szabadság diadalát, az eszme halhatatlanságát.

Péter apostol szavaira — mondja a biblia — a hívők serege egy nap több mint háromezer lélekkel szaporodott.

Vannak és lesznek, kell lenni tovább is ily Péter apostoloknak.

Maga az igazság, az eszme, a haladás szel-leme követeli, hogy legyenek.

Vannak és lesznek lelkesedők; az eszme, a pünkösdi tűz sárgázásától megihletettek, erős bajnokai, paizsos férfiai az igazság szent ügyének, kik megtelnek a bibliai-szentlélekkel.

Fel azért! gerjedjen szivünk igaz pünkösdi örömré; nyiljanak meg ajkaink, az örök erő, örök gondviselés iránti hálára, zendüljön meg azon a pünkösdi ének, folyanak egekbe annak akkordjai, mint szent tenger hullámai.

Te égi harmat szállj le égből,
Tisztul a lég, a föld megépül,
Hová a te áldásod ér...

A borus égem gyul uj csillag,
És a bezárt szivek megnyílnak
S lángolnak birhatásodért.

Pünkösdi ünnepe, szent ünnep! Te az eszmék diadalának, az igazság fényes győzelmének a husvétal együtt, felséges ünnepe, üdvöz légy!

BORSODY BÉLA.

Mezőgazdaságunk érdekében.

Gömörvármegye törvényhatósági bizottságának f. évi május hó 10-én megtartott rendkívüli közgyűléséről lapunk f. évi 3-ik számában közölt értesítésünkben érintve volt már azon sajnálatos körülmény, hogy vármegyénknek Szepes és Zolyomvármegyékkel határos északi része a szarvasmarhák között ama vármegyékben erősebben fellépett ragadós tüdőlob által szintén inficiáltván, ennek következtében és a szarvasmarha állományunkat veszélylyel fenyegető ragályos kór leküzdhetése céljából vármegyénk egész területe a többi szomszédos fertőzött vármegyékkel együtt zár alá helyzetetett és azokkal közös zárlati körbe osztatott be.

Mint az említett vármegyei közgyűlésen tapasztalható volt: vármegyénk intéző köreiben erős visszahatást keltett ezen zárlatot elrendelő ministeri rendelet, nem azért, mintha nem volna meg bennünk annak őszinte vágya és az arra való törekvés, hogy habár még csak kis mérvben is, de tényleg fertőzött marhaállományunkat mielőbb minden ragályos állati betegségtől mentnek és tisztának tudhassuk s megnyugodhassunk, de inkább azért, mert mezőgazdasággal foglalkozó intelligens közönségünk teljes mérvben felfogta a veszély nagyságát, mely abban nyilvánul, hogy:

1. marhaáraink már a zárlat következtében is tetemesen hanyatlani fognak;

2. hogy vármegyénk szarvasmarha állománya a zárlat folytán a ragály tulajdonképeni fészkeből felé k irányítandó marhahajtás által még nagyobb mérvben fog megfertőzteni s ennek következtében nemcsak a ragályelleni küzdelemben erősebb. fárasztóbb, de annak hátrányait is tovább fogjuk szenvedni.

A veszély egyrésze, a marhaarak rohamos csökkenése, felettébb nagy kárára, ezer bajokkal küzdő mezőgazdaságunknak már tényleg bekövetkezett.

Örömmel veszünk hírt a veszély második részének elhárítása és a baj gyökeres orvoslása céljából kiadott s már a legközelebbi jövőben végre is hajtható azon ministeri intézkedésről, mely a betegség-gyanus és fertőzésről gyanus állatoknak vármegyénk területéről az 1888. VII. t.-cz. értelmében megfelelő kárpótlás mellett eszközöndő kiirtását elrendeli.

Közérdekű voltánál fogva közöljük a földművelési minister ide vonatkozó rendeletét egész terjedelmében, a mint következik:

„27425 sz. — Az ország északi és északnyugati vármegyeiben napról-napra jobban terjedő ragadós tüdőbetegség sikeres leküzdésére, a tett tapasztalatok szerint, nem elegendő az, ha csakis a törvényben előirt rendelkezéseknek bármilyen szigorú való végrehajtására szorítkozunk, t. i., ha a mondott betegségben szenvedőnek talált állatok levágását és a szabályszerű zárlatokat szigorúan foganatosítottatjuk. Nemcsak a külállamok példái, hanem immár saját tapasztalataink is bizonyítják, hogy e veszélyes állati betegségtől csak úgy leszünk képesek az országot megtisztítani, ha mielőbb teljes erőlyel folytatjuk az aktiót, melyet a múlt esztendőben Pozsonyvármegyében megkezdve a legközelebbi multban Nyitra, Bars, Hont és Nógrád vármegyék területén sikerrel végrehajtottunk: t. i., ha a fertőzött területeken lévő összes betegség gyanus és fertőzésről gyanus állatokat is a tulajdonosok kártalanítása mellett kiirtatjuk.

Hogy azonban ez az intézkedés az országnak mindazon vidékein, a hová e ragályos kór immár elhatott, a kívánt sikerrel mielőbb keresztülvihető legyen: elkerülhetetlen szükségem van az illető vidékek érdekességének támogató közreműködésére, a mire annyival inkább számíthatni vélek, mert bár országos érdek követeli a ragadós tüdőlob betegség gyökeres kiküszöbölését, midamellett ezen intézkedés sikeres keresztülvitele legelső sorban mégis az illető vidék gazdaközönségé-

nek áll érdekében, mely ez által az értékes állat állományát legközvetlenebbül fenyegető veszélytől szabadul. Ugyanazért méltán elvárhatni vélem mindazon vármegyék érdekeltjeitől, mely vármegyék a megkezdett tisztítási aktióban sorra kerülnek, hogy a fentebb nevezett vármegyék példáját követve, hasonlóképen megajánlják a közvetlenül érdekeltek megagóztatása útján, e célból létesítendő kártalanítási alap terhére azt, hogy a tüdőlob kiirtása céljából levágandó állatokért adandó kártalanítási összegek felerészét az érdekelttség terhére fogják elvállalni

Biztosan reményelem tehát, hogy a vármegye közönsége ezen várakozásomnak mindenestre sürgősen eleget fog tenni az által, hogy szükségesetén rendkívüli közgyűlést hivat össze a nevezett vármegyék által hozott közgyűlési határozathoz hasonló értelmű határozatot fog hozni, melynek alapján a vármegye összes szarvasmarha-állományát, az e végből igényelt kártalanítási alap létesítése céljából, oly módon fogja megadóztatni, hogy minden darab hizómarha után 25 krnyi, egyéb gazdasági marha után 10 krnyi, növendék-marha után pedig 5 krnyi hozzájárulási összeg fizetessék.

Az ekként létrejövő vármegyei kártalanítási alapról fog fedeztetni a vármegye területén a ragadós tüdőlob kiirtása céljából levágandó betegségről, vagy fertőzésről gyanus állatokért a tulajdonosnak fizetendő, teljes becsértéknek megfelelő kártalanítási összegek felerésze; míg ugyanezen kiadások másik felerészét, úgy hasonlóképen végrehajtása céljából kirendelt állami közegek összes kiadásait, valamint a fertőtlenítési költségeket tárczám terhére fogom elvállalni. Minthogy azonban az irtási munkálatok a meleg időjárás beálltával nagyon lassan haladnának elő, mert az állandó legeltetésre és a mezei munkákra a községekből kihajtott szarvasmarha megvizsgálása sok nehézséggel jár, és a nyári évszakban hirtelen fellépni szokott állati ragadós betegségek az állami állatorvosoknak működési kerületeikben való jelenlétét igénylik, s így az irtási munkálatokhoz megfelelő számú állami állatorvos nyáron ki nem rendelhető, de különben is a külföldön gyakorlatilag beigazolt tény az, hogy ezen irtási művelet nyáron nem foganatosítható a kellő sikerrel: — mindezeknél fogva nem várhatom be azt, míg a vármegye törvényhatósága közgyűlési határozatot hoz, a tüdőlob irtására szolgáló vármegyei kártalanítási pénzalapnak a szarvasmarha megadóztatása útján való létesítése iránt, s ezen határozat kellő kihirdetés után megerősítés nyer és végrehajthatóvá válik; — hanem a szóbanforgó irtási műveletet sürgősen folytatnom kell s e célból az irtást már a legközelebbi napokban, midőn ugyanis közegeim az eljárást Nógrád vármegye területén befejezik, Gömörvármegye területén is megindíttatni kívánom: azzal a kikötéssel, hogy a vármegye közönsége a kártalanítási kiadásokat felerészben viselni fogja, illetve mihelyt az e célból létesítendő s már említett vármegyei pénzalap létesül a mondott kártalanítási kiadásoknak felét a vezetésem alatt álló ministerium tárczájának, mely ezen kiadásokat felerészben viselni, felerészben pedig az említett körülmény folytán a vármegye terhére előlegezni fogja, — késedelem nélkül megtérítendő.

Ezekhez képest értesitem a vármegye közönségét, hogy az 1888. VII. t.-cz. 82. §-ában foglalt felhatalmazással élve, a ragadós tüdőlob gyökeres kiirtása céljából ezennel elrendelem, hogy a vármegye területén a ragadós tüdőlob-betegség gyanujában levő s az ezen betegséggel való fertőzés gyanujában álló szarvasmarhák a tulajdonosaiknak, illetve a jogosultaknak a szabályszerű becslési eljárás során megállapítandó becsérték teljes összegben nyújtandó kártalanítás mellett mielőbb levágattassanak, illetve vágóhidra elszállíttassanak, önként értetvén, hogy a már betegnek talált állatok is a törvény 81. §-ában fog-

ban határozott utasításhoz képest feltétlenül levágandók; de ily állatokért a 105-ik §-hoz képest nem jár kártalanítás. A hizalókba beállított állatok megvizsgálandók és a betegeknek talált ily állatok haladéktalanul levágandók, a betegségről, vagy fertőzésről gyanus állatok pedig, mihelyt, mint hizó állatok piaczképesekké válnak, az előirt óvintézkedések és eljárás szoros betartásával közvetlenül vágóhidra értékesítendő, azaz elszállítandók s addig is szoros zárlat alatt tartandók; a fertőzött hizalók, szarvasmarha állománya tehát nem esik kártalanítás alá. Ezen rendelkezésem pontos végrehajtására a vármegye közreműködése mellett a helyszínén foganatosítandó eljárás keresztülvitelénél Klima Miklós állategészségügyi felügyelőt egyuttal megbízom, aki mellé állami állatorvosok kellő számban kirendelve vannak.

Felhivom tehát a vármegye közönségét, hogy a kitűzött cél minél teljesebb elérése érdekében kiküldött szakközegeimet ezen eljárásukban hathatósan támogassa és e célból az összes törvényhatósági állatorvosokat bocsássa az állategészségügyi felügyelő rendelkezésére, s addig is, a míg nevezett közegem az eljárás részleteinek megállapítása céljából a munkálat helyszíni foganatba vétele előtt a vármegye alispánjánál jelentkezni fog, intézkedjék a következők iránt: A mondott betegséggel fertőzött és fertőzésről gyanus összes községekben az egész szarvasmarha-állomány azonnal pontosan, minden kivétel nélkül összeírandó; — ezen összeírási jegyzékek az az állategészségügyi felügyelőnek rendelkezésére bocsátandók lesznek. Pontos kimutatás kiszitendő arról, hogy az említett betegség a vármegye területén, mely községekben, hány udvarban, (majorban) és mily mértékben van elterjedve; — ezen kimutatás egy példányban az állategészségügyi felügyelőnek átadandó, egy példányban pedig hozzám felterjesztendő.

A vármegye alispánja intézkedjék az iránt, hogy a vármegye, mint a kártalanítandó állatok becsértékének megállapítása és a kártalanított állatok értékesítése körül anyagilag érdekelt fél, a szarvasmarha szakértői megvizsgálása után működő becselő-bizottságokban egy-egy taggal képviselve legyen és hogy a kártalanított állatoknak élő állapotban történő értékesítésénél, esetleg pedig a helyszínén levágott ily állatok egészséges terményeinek eladásánál képviselve legyen — Kártalanításokra szolgáló pénzkezelését a vármegye pénztárnoka, vagy e célra az alispán által megfelelően kirendelendő vármegyei más alkalmas tisztviselő, mint a vármegyei pénztárnok helyettese végezi, s egyuttal ezen pénzkezelésről külön vezet rendes pénztári naplót, a melyben elszámolandó:

I. Bevétel gyanánt a) az adóhivatalnál utalványozott előleg terhére a tényleges szükségletnek megfelelőleg felvett részlet okmányolva az adóhivatal ellennyugtájával; b) a kártalanítás útján megszerzett állatok, vagy azok husának eladásából elért bevétel okmányolva az átvitt állatokra nézve a bizottság által kiállított és igazolt darabszám szerint részletezett jegyzékkel, illetőleg, ha az eladás suly szerint történik, bizottságilag igazolt sulybizonylattal is, — s a vevő által a lefizetett vételárról kiállított s bizottságilag hitelesttet ellennyugtával.

II. Kiadás gyanánt: a) az állattulajdonosoknak, illetőleg a pénzfelvétel jogosultaknak kifizetett kártalanítási összegek okmányolva a bizottság által kiállított bélyegmentes hivatalos becsü jegyzőkönyvvel s a kártalanított fél által a felvett kártalanítási összegről kiállított s a bizottság vezetője által láttamozott bélyegköteles nyugttával; b) a kártalanítás útján megszerzett s az értékesítésig netán elküünitve tartott állatok időközi takarmányozásával s gondozásával járó kiadások, okmányolva, a költség-összegek kifizetését igazoló s a bizottság által láttamozott szabályszerű átvételi elismervényekkel. Mihelyt a pénztárnok valamely községben teljesített ki-

A felirat.

Ő felsége 25-ik évfordulójának országos megünneplése alkalmából Gömör-Kishontvármegye közönségének üdvözlő felirata szövege a következőleg hangzik:

„Császári és apostoli királyi Felségek!

Legkegyelmesebb Urunk!

Nemzetünk történeime sokszorosan tanúságot tesz arról, hogy sorsát nem a véletlen intézi.

Maga ázsiai ivadék, helyet kellett, hogy hódítsa magának Európában, hogy azt megvédje az ismételt betörő Ázsia ellen.

Pogány a pogányok között megismerkedik Jézusnak Istentől eredett tanaival és koronája apostolivá avatja mindenkori királyát.

Patriarchalis fejedelmi szervezetből a hűbér-rendszer tengerében alkotmányos királyságot alapít, melynek erőssége nem belől az emberiség legszentebb elveinek, a köz- és egyéni-politikai és vallásszabadságnak biztos ott-hona nyílik.

Hódítóból béke ápolóvá, ellenségéből megbízható embertársá lesz, — dúló harcok után a haladás és fejlődés békés munkássá válik.

Kezdetől pedig egyenlően és változatlanul kifejtett egy és ugyanazon érzelm: a lángoló hazaszeretet, alkotmányos szabadságához való kiolthatlan ragaszkodás és koronás királyhoz törhetlen hűség vezérli.

Nem a véletlen munkája volt az, a mi az 1867. évi koronázást megelőzte.

Köztudattá kellett érlelődni azon alapigazságnak, hogy Magyarország a dicsőséges uralkodó háznak csak akkor és addig képezheti törhetlen hűségben biztos támaszát, míg a nemzet alkotmányos szabadságának háborítlan birtokában azon eszmében, melyet reá nézve Szent István koronája képez, meg nem zavartatik.

Azon megrázkódtatás után, mely hazánkat a koronázást megelőzőleg érte a nemzeti fejlődés és haladás nagy munkájához a béke áldása mellett kiváltképen szükség volt arra, hogy Apostoli királyi Felséged bölcsesége, kegyes jóindulata szilárd alkotmányos érzülete vezesse és vezérelje a nemzetet.

Nemzetünk sorsát mindenkor vezérlő Gondviselés kegyességéből beteljesült legbensőbb ohajtásunk: Apostoli királyi Felséged megkoronáztatásának 25-ik évfordulóját hazafias lelkesedéssel megünnepelhetjük.

Hálás szívvel, legbensőbb hazafias érzülettel igyekezünk felhasználni ezen ünnepélyes alkalmat, hogy mint a nemzet-test alkotmányos tagja öröklött törhetlen hűséggel tegyük le alattvalói hódolatunka apostoli királyi Felséged legmagasabb trónjának számolyánál azon legmélyebb bensőnkől fakadó áhítatos kívánsággal, hogy:

Császári és apostoli királyi Felségedet Isten sokáig éltesse!

Uralkodását tegye áldásossá és jóban a nemzetre örökké emlékeztetéssé Szent István, Nagy Lajos és igazságos Mátyással egy sorban!

Kik egyébiránt legmagasabb királyi kegyelmébe és kegyességébe ajánlottak, legalázatosabb hódolattal elhalunk.

Kelt Rimaszombatban, 1892. évi május hó 10-dik napján tartott rendkívüli vármegyei közgyűlésünkben.

Császári és apostoli királyi Felségednek legalázatosabb alattvalói:

Gömör-Kishont t. e. vármegye közönsége nevében:

Bornemisza László, alispán

A KÖRJEGYZŐK ANYAGI VISZONYAIRÓL.

Tagadhatatlan, hogy a magyar közigazgatásban egyik fontos tényező a körjegyzői intézmény. Belátta ezt a törvényhozás már néhány évvel ezelőtt és szükségét is érezte annak, hogy ezen, az államhatalom alapját képező kasztot, a régi méltatlan formából a mai niveaura emelje s így létesítette az akkori Tiszakabinet az 1893. évi I. t.-czikknek azon figyelemre méltó 6. §-át, mely által a községi- és körjegyzőket köztisztviselőkké minősítette.

Ezen törvény alkotása kellemes benyomást idézett elő, úgy a közvélemény, mint az illető szakkörökben, s minthogy a közigazgatás páriájaként egyszállt kaszt a várakozásnak megfelelő szellemi fokra lön emelve: kívánatosnak tartott, hogy egy későbbi törvényhozási intézkedés által ugyanazon kaszt anyagilag is a szellemieknek megfelelő támogatásban részesüljön. Jóllehet, hogy a nemzet eme napszámósa az 1886. évi XXII. t.-cz. alkotásán sokat vártak helyzetük javítása tárgyában, midőn egyszer azon szép napra ébredének, hogy az országgyűlés többsége megszavazta az idézett törvénynek amaszükkeblű §-át, melyben tiszti fizetésük 400 frt. minimumban lett megállapítva azon gyenge módosítással, hogy a hol a törvényhatóság szükségesnek látja és a községek anyagi ereje megengedi 600 mond hatszáz frtra hivatalból felemelhető.

A mily feszült volt az érdeklődés, — oly keserű volt a csalódás.

Az idézett községi törvény azonban némileg szabad kezet engedett a törvényhatóságoknak arra, hogy ezen nagy nélkülözések között tengődött kaszt megélhetési viszonyait lehetővé tegyék az által, hogy tiszti fizetésüket a szerény 400 frtról 600 frtra hivatalból felemeljék, hol ezt a községek anyagi viszonyai megengedik. Fájdalom, ezen törvény adta jogának érvényesítésével nagyon kevés törvényhatóság volt hajlandó a nemzet napszámósa iránti elismerését kimutatni, de nemesak, hogy a fizetés javítás eszméjét pendítették volna meg a községek valahol, — ellenkezőleg, még azt is megtagadják, hogy a szükkeblűen megállapított 400 mond négyszáz frt. tiszti illetménynek elkeresztelt munkabért rendesen közékhöz vehessék.

Tudni való, hogy a községi és körjegyzők tiszti fizetése a törvényhatóság által eventint felülvizsgált községi költség előirányzatok keretében foglalvák, mely tiszti fizetést a körjegyzőknek önmagoknak kell behajtani azon néptől, mely őket választja, — ez pedig, tekintve a mi autonomicus helyzetünket: reájok nézve felette kellemetlen körülmény és azt eredményezi, hogy ezen csekély béröket is 2—3 frtonkint kell fölvenniük. Tudni való az is, hogy a községi és körjegyzők hivatása a községi közigazgatás el látása volna, mégis az ő munkálkodásuk ország részét az állam veszi igénybe, a mennyiben velök teljhatalommal rendelkezvén, adót vettet ki és adót hajt be velük, s így az előbbi hivatásszerű munkálkodásra alig jut idejük, de talán nem is jut; méltányos volna tehát a törvényhatóság által egy oly megyei statutum alkotása, melynek értelmében a körjegyzők tiszti fizetése egy ily célra teremtendő alaptól direct a vármegyei pénztárból havi előleges részletekben lenne kifizetve, utólagosan pedig a községi előjárók által — a befolyandó községi pótdoból — ugyanoda beszállítva; hogy pedig ezáltal az illetők anyagi helyzetében javulás állana be: nagyon természetes, mert megvannak kimélve attól, hogy azt nem önmagok hajtják be, nem 2—3 frtonkint veszik föl s nincsennek annak kitéve, hogy hivatalos funkciójuk közepett is anyagi gondok zavarják s a mi fő: megérdemelt fáradozásuk csekély jutalmát, — jobban hasznosíthatják saját és családjuk javára.

Ily értelmű megyei statutum alkotását kérte Gömör vármegye községi és körjegyzői egylete mult évben a törvényhatóságtól. E kérelem, tekintve megyénk jegyzői karának leplezhetlen érdemeit nagyobb érdeklődésre volt volna méltatandó, mint a minőben részesült; és a mire számított is azon testület, melynek elfoglaltsága közepett is legfőbb ambícióját képezi — különösen a pánszláv érzelmű vidékeken — hazafias szellemük ápolása, a jegyzőket sem vezette itt más, mint polgáraikkal szemben reputációjuk megvédelmezése, no meg mellesleg — anyagi helyzetük türethetőbbé tétele.

Várták is ők az eredményt mint szép leány a várat! de hiába, mert a megyei közgyűlés elismerve határtalan érdemeiket, kérelmeket, ez idő szerint és alap hiányában „nem teljesíthetőnek” mondta ki; — volt ugyan egy — a körjegyzők anyagi miserábilis helyzete, meg a községi közigazgatással ismerős — bizottsági tag, ki megkísérelte az ügyvel behatóbban foglalkozni s a tárgyhoz pártoló véleménynyel hozzá is járult: azonban hangja a pusztában kiáltó szó maradt, visszhangra nem talált.

Nem is lett volna oly fárasszó a vármegyére

fizetések után székhelyére visszatér, köteles ezen pénztári naplóját 24 óra alatt lezárni, s az előirt okmányokkal felszerelve, a vármegye alispánjának a netán felmaradt pénzkészlettel együtt átszolgáltatni. A vármegye alispánja a pénzmaradványt a megyei házi pénztárba ideiglenesen letéteményeztetet, s az átvett pénztári naplót ide felterjeszti, annak kijelentésével, hogy az előlegmaradvány letétként őriztetik. A pénztárnok a legközelebbi működéséről és pénzkezeléséről vezetendő folytatólagos pénznaplóban első tételként bevételezi a megyei letétként felvett, azaz az előző számadásában mutatkozott pénzmaradványt, egyebekben pedig a fentjelzett eljárást követi. A pénztárnok a kirendelt bizottság felhívására esetről-esetre ott és az időben száll ki, a hol és a mikor a bizottságilag megállapított kártalanítási összegek a pénzfelvételre jogosult feleknek kifizetendők, illetve az értékesített állatokért az eladási ár beszerzendő.

Megemlítem, hogy a kártalanítási összegek rendszerint csak akkor fizettetnek ki, ha a kártalanítás alá került állatokat a vevő az illető vasutállomásokon a lerakáskor már átvette. E szerint tehát a kártalanítási összegek többnyire az illető rakodó vasutállomásokon a berakás után fizettetnek ki és ily esetben egy állomásra gyakran több községből hajtattak oda a kártalanítás alá kerülő szarvasmarhák. Megtörténik gyakrabban, hogy oly szarvasmarha is kerül kártalanításra, a melyre van foglalva, vagy pedig gyámság, gondnokság, vagy csőd alatt álló egyénnek van tulajdonában, illetőleg birtokában, másrészt pedig megesisik, hogy nem az hajtja oda a megállapított átvételi és kifizetési helyre, vagy ott nem az adja át a kártalanítás mellett levágandó marhát, a ki a marhának tulajdonosa. Ennek folytán a községi előjáróság köteles a becselő-bizottságnak utbaigazítást adni a most jelzett körülményekre nézve, úgy, hogy a becselő-bizottság feladatát képezi az, hogy a megállapított kártalanítási összeget a marha jogos tulajdonosának, illetve meghatalmazottjának, esetleg pedig az illetékes hatóságnak, de ez esetben a vármegye alispánja utján utalja ki, ugyszintén a kiküldött bizottság gondoskodik arról, hogy a kártalanítási összeg az állat tényleges átadása, illetőleg a vevő által való átvétele előtt ki ne fizetessék. A községi előjáróság igazolja azt, hogy a pénz felvételére a pénztárnoknál jelentkező egyén jogosult a pénz felvételére. E célból a becselő-bizottság a kártalanítást nyerő egyes felek részére igazolványt állít ki, melyben megjelöli a kártalanítandó állatok származási helyét, darab számát, a kifizetendő kártalanítási összeget, az állatok birtokosát, és azon egyént, a kit a kártalanítási összeg megillet; a községi előjáróság ezen igazolványra vezetett záradékban tanúsítja azt, hogy a kártalanítási összeg felvételére ezen igazolvánnyal a pénztárnoknál jelentkezendő egyén maga a pénzfelvételre jogosult, s a becselő-bizottság által fentebb már megnevezett fél, vagy ennek meghatalmazottja; végül pedig az értékesítést eszközöző bizottság ugyanezen igazolványon bizonyítja, hogy az állatokat átvette, és illetőleg a vevőnek átadta. Az ekként kiállított és kétrédbeli záradékkal ellátott igazolványokat a pénztárnok a jelentkező felektől átveszi s a kártalanítási összegeket az értékesítést végező bizottság vezetője által láttamozott bélyegköteles nyugtáakra nyomban kifizeti. Végül pedig értesitem a vármegye közönségét, hogy a rimaszombati kir. adóhivatalt egyidejűleg utasítottam, hogy az ezen írtási művelet során felmerülendő kártalanítási kiadások fedezésére 10.000 (tízezer) frtot, mint elszámolandó előleget, a tényleges szükséghez mért részletekben a vármegye pénztárnokának, az alispán által láttamozott bélyegmentes nyugtáakra fizessen ki.

Budapest, 1892. május 21.

Bethlen, s. k.

ez eszme megtestesítése, mert, hisz van az országnak nemcsak egy oly törvényhatósága, hol már egy évtized óta határozottan van ily rendszer folytatása, hogy pedig ezáltal az érdekeltek helyzete is kedvezőbb: nagyon valószínű s talán ily körülmények között megeleg adminisztrálni is sokkal könnyebb. Itt hiányzott az érdeklődés, a mi hazafias jegyzői karunk sorsának illetően javítása iránt s maradt minden a régi mederben, marad még isten tudja meddig: az államosításig.

Addig a jegyzők türelmesen dudolghatják maguknak: „a türelem rózsát terem.“

LON A

— **A tanintézetekben** az e hó folyamán megtartandó vizsgálatok sorrendjére vonatkozólag a következő értesítéseket vettük:

Jelentés és meghívás.

A rimaszombati egy prot. főgymnasiumban 1892. június 13--28 napján tartandó vizsgálatok sorrendje: június 13. Hétfő d. e. 7 órákor: latin I. oszt. — magyar III. oszt. — magyar és latin V. oszt. — német VII. oszt.

Június 13. Hétfő d. u. 2 órákor: vallás (ev. ref.) III. és IV. oszt. — 3 órákor: mennyiségtan VI. oszt.

Június 14. Kedd d. e. 7 órákor: történelem III. oszt. — magyar és ásványtan IV. oszt. — görög és irod. olvasmány V. oszt. — 8 órákor: természettan VII. oszt.

Június 14. Kedd d. u. 2 órákor: földrajz II. oszt. — számtan III. oszt.

Június 15. Szerda d. e. 7 órákor: rajzoló geometria I. o. — állattan VI. o. — magyar és latin VII. o.

Június 15. Szerda d. u. 2 órákor: számtan II. o. vallás V. o.

Június 16. Csütörtök d. e. 7 órákor: magyar I. o. — rajzoló geometria III. o. — latin IV. o. mennyiségtan VII. o.

Június 16. Csütörtök d. u. 2 órákor: vallás II. o. német V. o. — görög és irod. olvasmány VI. o.

Június 17. Péntek d. e. 7 órákor: számtan I. o. — német III. o. — növénytan V. o. — magyar és latin VI. o.

Június 17. Péntek d. u. 2 órákor: latin II. o. — Rajzoló geometria IV. o. — politikai földrajz VII. o.

Június 18. Szombat d. e. 7 órákor: földrajz I. o. — természettan földrajz III. o. — német IV. o. — történelem V. o.

Június 19. Vasárnap d. u. 4 órákor: torna-vizsgálat és vivás.

Június 20. Hétfő d. e. 7 órákor: latin III. o. — történelem és mennyiségtan IV. o. — görög VII. o. — 8 órákor a német VI. o.

Június 20. Hétfő d. u. 2 órákor: vallás I. és VI. o. — rajzoló geometria II. o.

Június 21. Kedd d. e. 7 órákor: magyar II. o. — vallás (ág. hitv. ev.) III. és IV. o. — mennyiségtan V. o. történelem VI. o.

Június 23. Csütörtök d. e. 9 órákor: Évzáró s néhai Dapsy Vilmos emlék-ünnepélye.

Június 24. és 25. Péntek, szombat, magántanulók vizsgálat.

Június 27. és 28. Hétfő, kedd: Érettségi vizsgálat.

Ezen szigorlatokra a t. szülőket, gyámokat, vagy ezeknek helyetteseit, s általában a tanúgynek minden őszinte barátját tisztelettel meghívom.

Rimaszombat, 1892. évi május 30-án.

Bodor István, igazgató.

Értesítés és meghívás.

A rimaszombati közs. elemi fiúiskolában az 1891/2-dik tanévet bezáró nyilvános vizsgák a következő sorrendben fognak megtartatni:

Vasárnap, június hó 19-én d. e. Az ág. ev. hitv. növendékek vizsgája „a hit- és erkölestanból“ a templomban.

Hétfőn, június hó 20-án d. e. 9 órától „a rom. kath. vallás“ és az „izraelita“ növendékek vizsgája „a hit- és erkölestanból“ külön-külön tanteremben.

Hétfőn, június hó 20-án d. u. 2—5-ig az I-ső osztály nyilvános vizsgája. — 5 $\frac{1}{2}$ órától 7-ig kertészet és tornából.

Kedden június hó 21-én, d. e. 9—11-ig a II-dik osztály nyilvános vizsgája.

Kedden, június hó 21-én d. u. 2—5-ig a III. osztály nyilvános vizsgája.

Szerdán, június hó 22-én, d. e. 9—11 a IV. osztály nyilvános vizsgája.

Szerdán, június hó 22-én, d. u. 2—5-ig az V. VI-dik osztály nyilvános vizsgája.

Csütörtökön, június hó 23-án 8 órákor a tanév ünnepélyes bezárása, — melyre az érdekelte szülőket és a tanúgy iránt érdeklődő m. t. közönséget tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

Időrendi naptár.

Június 6-án: A csizmadia ifjuság táncmulatsága a Széchenyi-kertben.

Június 14-én: A vengéglő, fogadó stb. ipargyakorlására vonatkozó szabályrendelet megalkotó bizottság-ülése Rimaszombatban, a megyeház kisebb tanácstermében.

Június 19-én: Az asztalos-ifjuság táncmulatsága a Széchenyi-kertben.

HIREK.

Tisztelettel felkérjük lapunk amaz olvasóit, kik az első negyedre járó előfizetési összeget még ez ideig be nem küldötték, hogy azt lapunk kiadóhivatalába (Kossuth-utca 7. sz.) czimezve, még e hét folyamán okvetlen küldjék be, nehogy e miatt lapunk további szétküldésében akadályozva legyünk.

— **Személyi hírek.** Megyénk alispánja, Bornemisza László és tiszteletbeli főjegyzője Lukács Géza, ma reggel a fővárosba utaztak, hogy ott, mint a megye közönsége részéről a koronázási örömmepélyre kiküldött bizottság tagjai, az ünnepélyben részt vegyenek. — A tiszánineni ág. ev. egyházkerület püspöke, főtisztelendő Zelenke Pál ur e hó vége felé Rimaszombatba jő, hogy a főgymnasium VIII. osztályu növendékei akkorára kitűzött érettségi vizsgáján elnököljön. — Jolsván városi árvagyamul, a közelebbi múlt hó 30-ik napján tartott tisztújító közgyűlésen Czibur Emil ottani kereskedő lett megválasztva. — Tallaláh-el-Hadad Mihály cs. és kir. őrnagy, ki a debreczeni méntelep parancsnoka, múlt hó 30-án tartott vizsgálatot a helybeli — Szabadka pusztai méntelepen. — Ugyanezen napon lett átadva és átvéve ama vízvezeték is, melyet városunk az utóbb említett helyen építtetett. Az átadási vételt eszközölt bizottság mindent rendben talált.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Belopotoczky József, szentesi II. oszt. ellenőrt, a nagyszöllősi m. kir. adóhivatalhoz adótárnokká nevezte ki.

Uj ügyvéd. Megyénk szülöttje Katona László a Marosvásárhelyi ügyvédi kamarából kilépven, folytatólag a miskolci ügyvédi kamara lajstromába Rimaszombat székhellyel bejegyeztetett.

— **Esküvő.** Benkovics Vilma kisasszonyt, Benkovics Pál kir. törv. jegyző szeretetreméltó és bájos leányát, folyó hó 2-án vezette oltárhoz Rárossy Gyula dr. közszeretben és tiszteletben álló helybeli ügyvéd. Áldás és boldogság kísérje a szép frigyét!

— **Eljegyzés.** Palecskó Lajos műalmi tisztviselő, az elmúlt napokban váltott jegyet Kálniczky Vilmaurólgygyel.

— **Esküvő.** Bródy Rozsika kisasszonyt, Bródy Bertalan, helybeli kereskedő szép és kedves leányát, ma délután 1 órákor vezeti oltárhoz Gömőri Miksa helybeli kávéháztulajdonos. Tartós boldogság legyen osztályrészüik!

— **A koronázási ünnepség** negyedszázados évfordulója napján a városunkban tartandó hálaadó istentiszteletek a következő sorrendben fognak megtartatni: Reggeli 7 órákor a református, 8 órákor az ág. ev., 9 órákor a rom. kath., és 10 órákor az izr. templomban. Ugyanezen a napon a helybeli összes tanintézetek is tartanak alkalmi ünnepségeket.

— **Jolsva** városa, az ott állomásozó honvéd zászlóalj közreműködésével, a koronázási ünnepély negyedszázados évfordulója alkalmából társas kirándulással, diszlövészettel, versenyfutással, tűzijátékkal, kivilágítással és táncmulatsággal egybekötött táncestélyt rendez.

A rimaszombati törvényhatóságoknál alkalmazott napidijasok egy, Gömörvármegyében létesítendő „díjnos segélyző egyesület“ javára f. hó 26-án, keletlen idő esetén ugyan e hó 29-én játékonczélú táncmulatságot szándékoznak rendezni. Felhívjuk a nagyközönség figyelmét annyival is inkább e célirányos s diszesnek ígérkező táncmulatságbani részvételre, mert ezen első lépéstől függ azon alapkőnek szilárd letétele, melyen fölépíteni óhajtja díjnoságunk jövőendő boldogságának enyhet adó otthonát. A táncmulatság a Széchenyi kertben fog megtartatni. Belépti díj: 30 kr. A játékonczél érdekében a felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

Vásári tolvajlás. F. hó 4-én tartott hetivásáron Schweitzer Ede helybeli kékfestő rajta csipte Szikora Andrásné szelcei lakosnőt, a mint sátorából egy darab 45 kr. értékű

kék vásznat ellopott. A tettes a rendőrség által a városházára bekisérte, megmotoztatott s nála még a következő tárgyak találtattak u. m. egy kendő, egy perkal darab és több férfi ruha. A megejtett nyomzás kiderítette, hogy a kendőt a Reisz József, a perkalt a Stech Kálmán kereskedésben. A férfi kabátot és mellényt pedig özv. Hrnaska Jánosné sátorából lopta. A négyszeres tolvajt a rendőrkapitányi hivatal átkisérte a kir. ügyészséghez.

— **Megérdemelt kitüntetés.** Dr. Richter Aladár, — ki sok tehetséggel, és szorgalommal szentelte magát a tudományok főleg füvészet ágának — külföldi tanulmányi útján tett kutatásai eredményét, tudományos rendszerbe s könyvalakba összeállítva, beküldötte a magyar tudományos akadémiának, hol az kiadásra elfogadtatott nemcsak, sőt részére 100 frt segély lett utalványozva azon czélból, hogy Gömörmegye hegyi növényvilágát is, egyelőre Csetnek és Berzété vidékén, tegye kutatási tárgyává. — Az ifju tudós rimaszombati születésű, s a helybeli főgymnasiumnak volt növendéke, kire — már eddigi sikerei után is — a tanintézet és városunk méltán büszke lehet.

— **Betöréses lopást** követett el Kokován a f. évi május 22-én éjjel Bohus János kacska. — Ugyanis a Repesák István pinczéjébe a pincze boltozatának átvágása után behatolt, onnan többféle tárgyakat ellopott, azután megszökött. A csendőrség f. évi június 2-án Rimócza községben letartóztatta és a rimaszombati kir. ügyészségnek átadta.

— **Tüzesetek.** Pongyelok községben, mint bennünket értesítenek — két hét lefolyása alatt három tüzeset fordult elő. És csak az oltószerek gyors használata, meg a lakosok buzgó fáradozásának köszönhető, hogy mind a három nagyobb kár nélkül mulott el.

— **A nyustyai fiatalság** június hó 16-án Urnapján Nyustya község határában „Branzone“ kies fekvésű halmán a nyustyai kised-óvó alapítójának gyarapítására tavaszi táncmulatságot rendez. — Belépti díj személyenkint 60 kr Kezdeté délután 3 órákor.

— **A sajtó-hatóság területének uj beosztása.** Az igazságügyi m. kir. miniszterium folyó évi 16352. számú rendelete szerint, a sajtóperekben hatósági körrel felruházott törvényszékek 1893. évi január 1-ső napjától kezdődőleg, ugyanazok lesznek, melyek területén egyszersmind kir. tábla is van. Kivételt képeznek a fiuneli, fehértemplomi, karánsebesi és pancsovai kir. törvényszékek, melynek a kivételes sajtóbírói hatáskör esküdtszék kizárásával továbbra is fenntartatik, — ellenben az aradi és szombathelyi törvényszék sajtóbírói hatásköre megszüntetett az ügyek, melyek amaz előtt folytak, a nagyváradi, utóbbittól a győri kir. törvényszékhez fognak áttétetni. — Az uj beosztás szerint megyénk ezentul is a kassai kir. törvényszék sajtóbíráskodása alá fog tartozni.

— **A kamarai váiasztó-joggal bíró kereskedők és iparosok** száma megyénkben, a miskolci kereskedelmi és iparkamara legujabb kimutatása szerint, összesen: kereskedő 488: iparos: 2754. Mely szám városenként és járásonként a következőképen oszlik meg: Rimaszombat városában kereskedő: 62, iparos: 319; Rozsnyó városában kereskedő: 44, iparos: 271; Dobosina városában kereskedő: 20, iparos: 105; Jolsva városában kereskedő: 19, iparos: 49; Nagy-Rőcze városában kereskedő: 11, iparos: 86. A rimaszombati járásban kereskedő: 72, iparos: 367; a rozsnyói járásban kereskedő: 51, iparos: 320; a tornallyai járásban kereskedő: 87, iparos: 484; a nagy-rőzei járásban kereskedő: 34, iparos: 344.

— **A szarvasmarhák vizsgálatásának eredménye.** — amint értesültünk, — eddig nem ad különös aggodalomra okot. A rimaszombati szolgabírói járásban május hó 20—29 napjaira megtartott beható vizsgálat folytani hivatalos megállapítás szerint, a járás egyetlen községében sincs ragadós tüdőlobban szenvedő állat; a nagy-rőzei járásban, névszerint Vernácson 3-, Telgáron 2-, Sumjácson 6- és Heipán 7 gazda marhaállományában találtatott összesen 105 drb maria gyanusnak, de ragadós tüdőlobban olyan betegnek, hogy kiirtása elrendelhető lett volna — egy sem. A gyanus állatok e hó 10-ik napján fognak Poprádra hajtani, hogy onnan értékesítést végett valamely piacra szállíttassanak. Egyébiránt a ragály kitérésének megakadályozása céljából kényszerüleg eladandó helyesbben közvágó hidon értékesítendő szarvasmarhák tulajdonosainak kártalanítás iránti intézkedés megtétt, amennyiben a becslő-bizottság megalakítottán, mielőtt a marhák továbbittatnának, minden egyes drb értékét megállapítja s ezt nyomban ki is fizeti.

— **Tolvaj cseléd.** Oswald Sámuel helybeli bádógos mester cselédje, Andrásik Mária jolsva taploczai illetőségű nő, szolgálatadó gazdája kárára többféle tárgyakat ellopott s azután — valószínűleg illetőségi helyére — megszökött. A tolvaj cseléd ellen Oswald megtette a feljelentést.

— **Duhaj legény.** Csernák Mihály klenóczyi rendőrkapitány a minden 'vasárnap divó éjjeli csendháborításoknak véget vetendő, f. évi május hó 22-én éjjeli 11 óra tájban a piacra ment és az ott torkaszakadtából ordító Pauko Andrást szép szóval arra szólította fel, hogy hallgasson el és menjen haza, s mivel ez nem engedelmességet, erélyes hangon követelte, hogy hazatérjen. — Erre Pauko kissé távolabb szaladt és a rendőrkapitányt kövekkel dobálni kezdte, mire ez Paukot leakarta tartóztatni, de ez vele dulakodni kezdett. — Látva a kapitány, hogy így nem boldogulhat Paukóval Uliczki Jánost a városházára hajdukért és Kaprálik József és Lászka Mihály hajduk nemsokára meg is érkeztek, — de Pauko elfutott. — Kaprálik utána futott, de alig érte őt utól, midőn Pauko hirtelen megfordult és a hajdut a csizmaszárából kirántott késsel arcba szurta és talán még nagyobb sérülést is ejtett volna rajta, ha az oda érkezett rendőrkapitány és a másik hajdu le nem fűleli. A községi előjáróság a duhaj legény ellen, a ki különben is csak márcziusban szabadult ki a börtönből — megtette a feljelentést.

— **Díjnokok kerestetnek.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától 65361/892. sz. a. nyert értesülés szerint a m. kir. államvasutak igazgatósága július hó 10-ével nyolczvan díjnokot szándékozik Budapesten azon kötelezettséggel alkalmazni, hogy az illetők a vasuti tisztképző tanfolyamot az 1992/93-ik tanévben mint nyilvános rendes hallgatók elvégezni tartoznak. A tanfolyam a három havi állomási próba-szolgálat elvégzése s a képesítő vizsga sikeres letétele után az üresedésben levő állások keretén belül 45 frt havi díjjal hivatalnok-gyakornokká neveztetnek ki. A kérvények f. évi június hó 30-áig adandók be az államvasutak vezér-titkárságához (Budapest, Andrásy-ut 75. sz.) A kérvényhez csatolandók a hivatalnoki minőséghez megkívántató érettségi vizsga bizonyítványa (főgymnasium, reál, vagy kereskedelmi akadémia s középkereskedelmi iskolából stb.) a magyar állampolgárságot, a magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását, a 18-ik életév meghaladását, az egész-

séges testalkatot (pályaorvos utján), a szülők fentartók anyagi állapotát igazoló, valamint erkölcsi bizonyítványt. — Megjegyeztetik, hogy a felveendő egyének beosztási helyeiken legkésőbb f. évi július hó 10-én jelentkezni tartoznak, mert ellenkező esetben felvételük hatályát veszti.

— **Felsőhajón** Gálik Mihályné és Hritz Jánosné f. évi május hó 1-én valami felett öszszepereltek, minek az lett a vége, hogy Hritz Jánosné egy követ felkapva, azzal ugy dobta föbe Gálik Mihálynét, hogy ennek 18 napig nem nőtt be a fejelágya. Gálikné különben fenyegető feljelentést tett Hritz Jánosné ellen.

— **Tyuktolvajok.** Tompos Mária és Nemes Judit betleri lakosok f. évi május hó 2-án éjjel a Barcsa Mihály betleri lakos faretesszel bezárt tyukójából 2 drb. 1 frt 30 kr. értékű tyukot elloptak és a lopott tyukokat Princez Adolf nadabuai koresmárosnak 80 kr-ért eladván, árán megosztottak. A csendőrség a tyuktolvajokat a rozsnyói kir. járásbírósa pártfogásába ajánlotta.

— **Uj pénzünk.** A magyar aranykoronák hátlapján, a Róbert Károly idejéből fenmaradt magyar aranypénz mintájára, a királynak egész alakja teljes díszben lesz látható, míg az ezüstpénzek csak a király mellképét fogják ábrázolni. A nickelből verendő pénzek a hátapon a magyar koronát fogják mutatni.

— **Roszzak a szivarok.** Általános a panasz, hogy különösen az olcsóbb fajta szivarok egy idő óta rosszak és élvezhetlenek. Nagyon rosszak kivált az ugynevezett öt kr-os kubák. A régi, préselt és meglehetősen jó kubaszivarok csaknem teljesen eltűntek a forgalomból s helyettük vékony, de sokkal silányabb fajta minőségűek kaphatók. — Nemesak a szivarozó közönség, hanem a kincstár érdeke is azt kívánja, hogy e bajon minél előbb segítve legyen.

— **Hirdetési levelezőlapok** kerülnek legközelebb forgalomba, melyek ára darabonként 1 kr. lesz. Ezeknek a levelezőlapoknak egy harmad részük hirdetésre szolgál s csak hét harmad részük jut írásra. Ilyen hirdetési levelezőlapokat nyomathat a keresk. miniszter bélyegzésével — mindenki s 5000 drbnak az ára 137 frt 50 kr. Ezek a levelezőlapok azután a rendes elárúsító helyen hozatnak forgalomba.

— **A szőlők megvédése** a peronospora viticola szőlőpenész ellen. A múlt évben a szőlő-

penész Léva és vidékének szőlőiben nagy károkat okozott és ha ellene a szőlőbirtokosság nem védekezik, az fokozatosan nagyobb pusztításokat fog tenni évről-évre. Éppen úgy, mint a buza-üszög ellen a rézgálicz oldatban való páczolás által segíthetni, a szőlőpenész ellen rézgálicz oldatával, vagy azurinnal a leveleket évenként 3-szor permetezve az ugynevezett peronospora-fecskendővel, a melylyel naponként 1 katastralis hold megpermetezhető, a szőlő termését és annak veszélyét megmenthetjük. A bars megyei gazdasági egyesület a szőlőbirtokosság fontos érdekében két peronospora-fecskendőt szerzett be, melyeket első sorban tagjainak, másodsorban az érdekelt szőlőgazdáknak rendelkezésére bocsát mérsekelt áron. E permetezést eszközlő fecskendők Leyatic László egyesületi titkárnál vannak Léván, a kinél a permetezéshez eddig legjobbnak és legolcsóbbnak bizonyult azurin is készletben tartatik.

* **Pannonia szálloda Budapest.** Ezen szálloda tulajdonosa szállodáját az eddigi chablonoktól eltérve, egész ujjonnan átalakította és majdnem 2-szerte akkorára kibővítette és örömmel konstatálhatjuk, hogy ez alkalommal olyan finom műérzést és jó izlést tanúsított, melyek a nézőt nagyon kellemesen meglepik. Az összes vendégszobák tágasak és uj butorral vannak ellátva. A lépcsők és lépcsőház szintén nagyon elegáns és kényelmes. Nagyon díszes téli kert. Említésre méltó az étterem, tágas termekkel, melyek egész jógosan a főváros egyik díszét képezik. Kellemes kötelességet vélünk tehát teljesíteni, midőn a pünkösdi ünnep és a koronázási ünnepélyek alkalmából a fővárosba ránduló közönség figyelmét ezen szállodára felhívjuk.

— **RÖVID HIREK.** — **A kereskedelmi miniszter** közhírré teszi, hogy ezentul a Franciaországba szóló postai csomagok mellé, bármit tartalmazzanak is, származási bizonyítványt többé csatolni nem kell. — **A vetések állásáról** kiadott hivatalos kimutatás szerint hazánkban a búzából, árpából és zabból 87—90% áll közepesen, vagy még jobban; ellenben a rozsnak csak fele rossz.

— **Havazott** a múlt héten Máramarosvármegyében, még pedig nemesak a magas hegységben, hanem az alantabb fekvő részeken is. — **A legrégibb papírpénz,** melyet jelenleg Londonban őriznek, 1368-ból való s kínai eredetű, Európában csak 300 évvel kezdtek papírpénzt nyomtatni.

— **Uj gyógyszer.** Pasteur, a nagynevű francia orvos buvár, hir szerint, hathatós gyógyszert talált fel az eskór (epilepsia) ellen.

Piaczi árak

Rimaszombatban június 4-én tartott hetivásáron.

Termények	Minőség-hect.-ben	Ár 100 kgmonkint	
Buza	75—77	8.00	8.20
Buza	78—80	8.20	8.50
Feles	74	7.80	8.00
Rozs.	70—72	7.60	8.00
Árpa	60—62	5.00	5.20
"	62—66	5.50	6.00
Zab	39—41	5.50	5.60
"	41—44	5.80	6.00
Tengeri	74	4.30	4.50
Köles	—	5.00	5.50
Széna	—	2.00	2.20
Zsupszalma	—	1.70	1.80

Lakásváltoztatás.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy május 1-től

SZIJJÁRTÓ-UTCZA 26. SZ.

alatt lakom. Kiváló tisztelettel

Schwartz Jónás,
szobafestő.

Tanulónak

felvétetik egy jó házból való, 2—3
gymn. osztályt végzett fiu

GYÖRFFY P. G.
könyvnyomdájában.

Alapított 1868.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a legközelebbi időben

férfi, női és gyermek-

LÁBBELI-RAKTÁRAMAT

budapesti és bécsi árukkal

egészen a mai kívánalmaknak megfelelően felszereltem.

Uj gyárosokkal való megismerkedésem által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy nagyra becsült vevőimnek

jó, tartós, izléses árukkal

és az eddigginél

●●●●●● SOKKAL JUTÁNVOSABB ÁRAKON ●●●●●●

szolgálhatok. Ennélfogva kérem a nagyérdemű közönséget, hogy — mint eddig — ugy továbbra is becses pártfogásában részesíteni sziveskedjék.

Mély tisztelettel

KOVÁCS ZSIGMOND

RIMASZOMBATBAN,

FŐ-TÉR, SAJÁT HÁZÁBAN.

Alapított 1868.

Kitüntette 1885. Budapest.

Kitüntette 1876. Szegeden.

Kitüntette 1872. Rimaszombatban.

Kitüntette 1873. Bécsben.

Tisztelettel értesitem a n. é.
közönséget, hogy

ÜZLETHELYISÉGEMET

Tompa Mihály-utca 4. sz.,
tek. özv. Zehery Gáborné asszony
házába helyeztem át, hol is további
becses pártfogásukat alázattal kérve,
maradtam mély tisztelettel

Fűköh Jenő,
könyvkötő.

PANNONIA SZÁLLODA

Budapest, kerepesi-ut 7. sz.

Megnyitás f. é. június 1-én.

Ezen elsőrangú szálloda, mely nagy
közkedveltségnek örvend, egész újonnan re-
nováltatott és a legelőnyösebb és a leg-
elegánsabban átalakított.

Ezen szálloda a t. cz. utazó közönség-
nek minden megkívánt kényelmet nyújt és
a legmagasabb igényeknek is megfelel. A
szobák villanyos világítással vannak ellátva
és a szobaárak láthatóan ki vannak füg-
gesztve. Nagyon elegáns **olvasóterem** és
fürdőszobák, ugyszintén felvonó g é p-l i f t
(villamos szerkezet) vendégeim kényelmére
berendezettek. **A fényes téli kert Budapest
legszebb és legnagyobbjai közé sorozható és
diszes chambres separesei által kiténik, ez-
által a magyar főváros egyik látványosságát
képezve.**

Ezen szálloda a főváros legszebb pont-
ján fekszik és a központi indóház és nyug-
gati pályaudvartól egyenlő távolságra fe-
szik a lóvasut mentén, ennek egyik meg-
állóhelyén.

Ezen szálloda elegáns éttermeiben a
legkitünőbb ételek és italok szolgáltatnak
ki és egy újonnan berendezett kávéházzal is
van egybekötve. Kérném tehát n. é. ven-
degeimet, a nekem eddig tanúsított jóin-
dulatot ezentul is fentartani és törekedni
fokok ezt továbbra is kiérdemelni.

Kit. tisztelettel
GLÜCK FRIGYES,
szálloda-tulajdonos.

Az alant jegyzett cég ajánlja

Eckstein Fiesko ur

elismert szolid és szakavatott vezetése alatt álló,

== DÚS VÁLASZTÉKU FARAKTÁRÁT, ==

mindennemű

építési, asztalos és gazdasági czélokra

szükségeltető

F A A N Y A G O K B A N,

a legolcsóbb áron,

gyors és pontos kiszolgálás mellett.

KOKOVAI FAIPAR-RAKTAR

RIMASZOMBATBAN,

a vasuti állomás közelében.

A t. cz. közönség figyelmébe ajánljuk a

KRONDORFI SAVANYUVIZET,

mely minden időszakban a legkitünőbb és legkellemesebb

SAVANYU- ÉS BORVIZ

orvosi tekintélyek tapasztalata szerint kiváló gyógyhatással bír kö-
högés és rekedtségnél, tüdő-, gyomor- és hólyaghurutnál,
valamint mindazon esetben, melynél orvosi rendelet szerint savanyu-
viz használandó.

Kapható RIMASZOMBATBAN: Weisz Károly, Tibély S. A. kereskedőknél.

Magyarországi főraktár:

— **BAUER LAJOS ÉS TESTVÉRE** —

Budapest V., Arany János utca 7.

NAPERNYŐK 50%-kal GYÁRI ÁRON ALUL KAPHATÓK.

! O C C A S I O !

Áruraktáram túltömöttsége miatt május 1-től a következő czikkeket gyári áron alul fogom
kiárusítani, ugymint:

3500 méter divatos női ruhakelmék,

minden színben, sima és mintázott, ezelőtt 1 frttól 1 frt 20 krig, most csak 50, 60 és 70 kr. — Cosmanosi
voálok, divatos mintával 20 krtól feljebb. — Francia és raye battistok, atlasz, szatin és mosó caschmirok. —
Napernyők fekete és mindenféle színben nagy választékban. — Fehérneműek, szepességi asztalkendők, törülközők

VALÓDI RUMBURGI VÁSZNAK BÁMULATOS OLCSÓ ÁRAKON.

Továbbá férfi gyapju-szövetek,

INGEK, GALLÉROK, KÉZELŐK, NYAKKENDŐK ÉS HARISNYÁK stb. stb.

Kiváló tisztelettel

LANDAU A. FIA

RIMASZOMBATBAN.

NAPERNYŐK 50%-kal GYÁRI ÁRON ALUL KAPHATÓK.

NAPERNYŐK 50%-kal GYÁRI ÁRON ALUL KAPHATÓK.

NAPERNYŐK 50%-kal GYÁRI ÁRON ALUL KAPHATÓK.

A „GÖMÖR“ pünkösdi melléklete.

FIN DE SIECLE.

Hallgass vele, — mesebeszéd,
Erény, elvek s több e féle!
Van-e ember no — csak egy is —
A ki ezek szerint élne?

Megalkudni az étellel —
Ez ma a böles tudománya;
Piacz ugyis ez a világ,
Élelmesek kincstanyája.

Könyvet csak a balga hullat,
Hogyha zúg a vész felette; —
Mig a böles ép ennek örvend
A zavarban kincsre lelve.

S ilykép aztán napról-napra
Kijut mindig egy egy falat.
Nem kell erény, sem porlahni
Lenn a pusztá göröngy alatt.

A jövő meg ugy is egy lesz . . .
Leonidas, Szokrat élte
Ugy végződött — rög borult rá,
Mint Ephialt tetemére.

CŞERNAY DÁNIEL

Friss vér.

(A „Gömör“ eredeti tarczúja.)

Irta: **Kabos Ede.**

A sárgás, őszhajú asszony a tükör előtt
fölhúzta a keztyűjét s azalatt hideg, szenttelen
hangon szólott a fiatal emberhez:

— Foglalunk, — vagy elkergetem!

A fiatal ember egy percze körülhézett a
szobában. Olyanformán, mint a hogy eltökélt
gonosztevő nézhet, mikor azt fürkészi: nem
kell-e megzavarástól tartania, hogy aztán esze-
veszetten, vérbeborult agyvelővel rohanjon áldo-
zatára és törjön, zuzzon, gyilkoljon.

A magas, szellős szobában minden csön-
des volt. A rengeteg tükör háromszor olyan
nagyak tűntette föl a hideg szobát s a fiatal
ember meglátta magát a higanymázos üveglap
mögött zavaros szemeivel, kiugró homlokese-
tokkal, lázban.

Erőt vett magán s elfojtva szólott:

— Ön magához vett, asszonyom. Adott
nekem kenyeret s most megélhetek szegény
édes anyámmal. Elvállaltam ezt a piszkos hiva-
talt, hogy tovább jogászokdhassem s hogy édes
anyámmal éhen ne haljunk. Kinzom azt a sok
fiatal embert; fenyegetem, hogy kiíratom a ne-
vüket a fekete táblára, hogy zálogbavett indek-
szükkel följelentem a dékánál, ha nem fizetnek.
És fizetnek a nyomorultak, dühvel, szitkozódva,
gyalázva engem, de fizetnek. S a kapott pénzzel
új kávéházba, új kártyakompanya mellett újra
megtelepszem s adok kölesön a vesztőnek, hogy
visszanyerhesse a pénzt s fizessen rá kamato-
kat duplán. Nyuzom őket, szidatom magamat,
tűrök, gazemberkedem, csak hogy önnek a tíz
forintjáért ötvenet hozzak haza. Pörbe szállok
ismerőssel, ismeretlennel; elnézem a sirást, elhall-
gatom az átkozódást és ön megkapja ötszörösen
a pénzt. Vagyok nyomorult, kutya, istentelen,
vagyok akármí. Oh! tudok én nyomorult is
lenni az anyámért! Megtettem félév óta min-
dent, a mit csak akart. Elvettem egy régi ba-
rátomtól az egész havi pénzt néhány rongyos
kölesönforintért; elvettem, pedig valamikor az
utolsó falatját is megosztotta velem s aztán ve-
lem éhezett. Megtettem és megteszek mindent,
— de ezt a szerencsétlent ne bántuk! Ismerem
az anyját. Ott sirt a kávéház előtt láttam, mi-
kor a fia benn kártyázott. Sirt, összeesett a
szegény s a fia — a bitang! — kártyázott, vesz-
tett, kölesönvett és újra vesztett. Oh! hogy
vannak nyomorultak, a kik az anyjukat sirni
tudják hagyni, mikor én az anyámért gazember
tudok lenni! — Ne jelentsük még föl! . . .

Az öreg asszony hidegen felelt:

— A magunk módja szerint foglalunk. Itt
a kölyök indexe, vegye magához, menjen és
jelentsék föl a dékánál. — Itt az irás is, hogy
nem tíz, hanem ötven forintot kapott. Azután
tagadhatja, — ön megesküszik, hogy ötvenet
adott neki. Fizetni fog. Menjen. Ha az indexet
elveszti, magán veszem meg a pénzt.

— De . . .

— Ne okoskodják! Menjen!

A fiatal ember elment . . .

Nem a dékánhoz ment, hanem a bejelentő
hivatalba. Tudakozódott annak a nyomorultnak
ezime felől, a ki kártyázott, mig az anyja az a
szegény, gyámoltalan öreg asszony, kün az ut-
czán zokogott.

A külvárosban lakott. Nem röstelte az utat,
oda is elment.

Az udvart vad gyöp verte föl. Egy kis
kóczoshaju fiutól kérdezte meg, hogy hol lakik
Vodán Marga, az özvegy. A gyerek könyökével
mutatta, hogy amott egészen hátul.

Szerezsán — a kölesönző médium — már
szinte az ajtóig jutott, mikor egy éles hang
utolérte:

— Kérem! . . . Szabad kérem! . . .

Megfordult. Husz lépésnyiről egy felnőtt
leány futott feléje. A futásban arca egészen
kipirult s bár Szerezsán már megállott, a leányka
még sem lassította futását. Egyszerre egy kö-
ben megbotlott és elesett. A fiatal ember gyor-
san odaszökött és fölemelte a leányt, a ki hal-
kan fölsziszszent.

Szerezsán megnézte a leányt. Piros arcu,
egészséges vadvirág volt, szénhajjal, kövérkés
állal s olyan nézéssel, mely a szivekbe tűz.

— Kit tetszik keresni? Ugy-e anyámat?
Vodán Margát? Ne menjen be, — alszik!

S hozzátevé könyörögve:

— Mondja meg nekem, a mit akar, elmon-
dom neki hűségesen.

Azután nem is várta a fiatal ember vála-
szát, hanem vitte magával le az udvar végére.
A szomszédos telek a gyáré volt s a sárga,
bütykös földet, a melyen korhadt, vastag gerend-
ák hevertek, csak egy alacsony törött fakerítés
választotta el az udvartól. A leány kissé mege-
melte szoknyáját s könnyen átlépett a két desz-
kából tákolt kerítésfelén, azután intett Szere-
zsánnak, hogy ugorják utána. Odaát meg egy-
szerűen beleakaszkozott a karjába és vitte jó
messzire, hol a téglája-mutató fal mellett egy-
másra rakott gerendákból valami ülésféle kinál-
kozott. Leültette a fiatal embert, maga meg az
aszott föbe heveredett, ráhuzva sötét szoknyáját
papucses lábaira.

A nap éppen az arcára esett, mikor on-
nan a föből fölnezt Szerezsánra. Lassu, meleg
hangon szólott:

— Ugy-e megint Tódorral van baj?

— Tudja? — csudálkozott a fiatal ember.

A leányka szomoruan bölintott a fejével.

— Hát van nekünk más bajunk, mint Tó-
dor? Hát van nekünk másunk, a ki megszen-
vedtet, mint Tódor? Az Isten nem tehet ve-
lünk anynyi jót, a mennyi rosszal meggyötör
bennünket Tódor! Mindennap megöl, pedig
benne élünk . . .

A napfény aranyba játszotta át a fiatal
leányka arcának finom hamvát s ezen az ara-
nyos, csillogó hamvon vékony ezüstszalagként
pergett le néhány friss könyesepp. Szerezsán a
gerendatoronyról elnézte a kis vadvirágot s
tudja isten, sehogysem tudott mosolyogni azon
az eleven emléken, hogy ez a lány néhány per-
czel előbb megbotlott és elesett előtte. Pedig
máskor meg nem állhatta volna kaczagás nél-
kül. Van is valami kaczagató abban, ha egy
fiatal leány kipirult arccal, futástól még pihegve
megbotlik és odaesik egy fiatal ember elé . . .

Nem tudott mosolyogni. Ez a kis vadvirág
most olyan volt, mintha valami nagy bűnön el-
fojtva keseregne. Csak néhány szívárgó köny
barázdálta arcját, de ez az arc, ha most meg-
kövül, a Niobeé.

Lesietett hozzá Szerezsán és melléje ült
a föbe.

— Akkor inkább nem is szólok felőle.

— De csak szóljon. De nekem; ne az
anyámnak!

Rávetette szemét a fiatal emberre.

— Annak a szegény asszonynak nagyon
fájna. De én elbirom. Lássa azt hazudtam, hogy
elkergettek a helyemből, és olcsóbban dolgo-
zom itt a házban, csak hogy minden látogatót
fölfogjak, csak hogy senki se vihesse a panaszát
anyámhoz. Én elbirom. Mondja el nekem.

— Tán el se mondjam . . .

— Mondja. Én elbirom. Ha rosszat tett,
büntessék meg már egyszer! Istenem! én nem
is tudom, hogy követhet el az ember anyyi
rosszat s még sem büntették meg soha! Meny-
nyit éjszakázott, mennyit költött, mennyit lopott
már és nem akarják megbüntetni! A minap el-
lopta az édes anyám utolsó forintját, a mi még
az én fizetésemből maradt, a mult hetiből. Meg-
mondtam a biztos urnak, sirva kértem, hogy
pusztítsák el! . . . Nem akarták megbüntetni. Pe-
dig azt mondtam, hogy édes anyám meghalna
utána, hogy én is belehalnék, de mégis jobb
lenne, mert legalább vége lenne a szenvedéseink-
nek! És nem akarták megbüntetni!

Egy megsárgult fűszálat tépett ki a lába
mellől s azt törögette siránkozva.

— Hát szabad az, hogy meg ne büntesse-
nek velakit, a ki minket bánt?

Szerezsán úgy ülve közelebb csúszott a
leánykához, megfogta a kezét s csitítva szólott:

— Ne sirjon . . . Hát olyan rossz az a fiú?

A lányka szeme fölragyogott.

— Nagyon, csaknem olyan nagyon rossz,
mint a mily nagyon mi szeretjük. Csaknem
olyan nagyon . . . Az igaz, hogy aztán letérdel a
mama elé és csókolgatja a lábát és esküszik,
hogy nincs a világon mama, a kit úgy szeretné-
nek, mint az ő mamáját, hogy nincs a világon
fiu, a ki boldogabbá akarná tenni a mamáját,
mint ő; hogy tanulni akar, hogy tanul . . .

Fölmosolygó arccal csapott át más hangba:

— És tanul is. Olyan jól vizsgázott! Csak
nem tud leszokni arról az utálatos kártyáról.
Éjszakákat átjatszok. Én mindig megvárom az
udvaron s mikor hazajön, a csillagos ég alatt a
nyakamba borulva sir, csókolgatja a nyakamat,
a hajamat és százszor a fülembe sugja, hogy ő
egy istentelen, hogy ő egy rossz kutya, mert
megmarja az édes anyját, az ő aranyos hú-
goeszkáját . . .

Egy kissé elpirult.

— Így mondja, így . . . Oh, az édes!

— No, ugy-e, hogy mégis szereti?

— Már nem!

Fölkelt a föből s most ő ült a gerendákra.
Mezteien karjával megtörülte a homlokát, a
mely a napfény alatt megizzadt. Aztán csönde-
sen kérdezte:

— Mit csinált megint?

Szerezsán kissé elfogódva felelt:

— Adósságot.

— Sokat?

— Nagyon sokat. S nálam hagyta zálogban
az indexét . . .

— S ha az magánál van, akkor ő nem ta-
nulhat, ugy-e?

— Nehezen. De különben is föl kell je-
lentenem . . .

Hirtelen félbeszakította magát. Nem tudta
magát ez előtt a kis vadmadár előtt olyan csunya
szinben mutatni. Formát keresett, hogy elmond-
hassa a leánykáknak, a mit mondani akart.

— Lássa, kisasszony . . .

(Vera vagyok, — vágott közbe a leány.)

— Lássa Vera, én is szegény fiu vagyok,
nekem is van egy szegény édes anyám, a ki
éhen halna, ha én nem volnék, s lássa Vera, ne-
kem nagyon csunya dolgokat kell cselekednem,
hogy az édes anyám éhen ne haljon.

A kis vadvirág megfogta a fiatal ember
kezét.

— Maga jó ember! . . .

Fiatal, heves melegség rezgett a Szerezsán
hangjában.

— Az vagyok. Rossz vagyok az anyámért,
a ki nem tudja, de lopni is tudnék érte. Rossz
vagyok. Vagy inkább eszköz vagyok a rosszra.
Ártatlan kés vagyok, melylyel gonosz kezek
nyuznak, gyilkolnak. Irtózzék tőlem, kisas-
szony! . . .

(Vera vagyok!)

— Irtózzék tőlem, Vera! Olyan vagyok én,
mint a hóhér. Magamnak is fáj, a mit tennem
kell, de kell! Az anyámért. Ha csak magamért
kellene, inkább meghalnék éhen. De az anyámat
szeretem. Ugy-e nem haragszik érte? A más
pénzből adtam Tódorinak kamatra, nagy kamatra,
nagy kamatra. Adtam, mikor kártya mellett
megszorult, és ő zálogba adta az indexét. És
most rám parancsoltak, hogy jelentsék föl a
dékánál . . .

A leányka elsápadt.

— S följelentí?

— Ehen hagyná-e halni az édes anyját?

— Ha másként megölnék valakit, a ki
szintén édes anya, nem tudom . . .

Mind a ketten elhallgattak, mind a ketten
fölkelték és nem tudtak egymásra nézni. A le-
ányka félt, hogy valami bántót mondott, s a
fiatal ember elpirult, nem tudott felelni.

Egy perczel később a leányka megfogta
a Szerezsán kezét.

— Megbántottam?

— Nem tudom. Azt hiszem: igen, de nem
haragszom.

Aztán hirtelen kikapta zsebéből az indexet
s odaadta a leánynak. Feltörő zokogással ugrott
ez a nyakába.

— Maga édes, maga jó! . . .

Es magafeledkezve csókolta az ifjut . . .

Este volt, mikor Szerezsán becsöngetett az
asszonyhoz.

— Nos, följelentette?

Szerezsánnak ragyogott a szeme.

— Nem jelentettem föl. Visszaadtam az
indexét pénz nélkül. Csapjon ei! Az anyám már
nem fog éhen halni. Dolgozni fogok a dunapar-
ton, zsákot hordok, nem tanulok tovább! Most
már egész lelkemből megvethetem önt! Anyám
nem fog éhen halni! Napszámos, munkás, ku-
tya, gép leszek! Friss vért kaptam. Mert —
s z e r e t e k !

E P I L Ó G.

— Egy regényhős halálára. —

Az ifjúságot átküzdöttem,
A mult egy temető mögöttem.
Oh hány beomlott sirhalom,
Most mindeniktől búcsúzom.

Böldogtalan hős! Isten veled!
Sirodhoz vissza soh'se térek,
Halott vagy, senki, mese élted . . .
Talán csak képzelmem szült téged.

Sziveddel, bármiként gyötrődött,
Éltedben senki sem törődött,
Még kevésbé, hogy meg van halva,
Oh a világnak más a dolga!

Oh a világ él a jelennek,
Arra, mi elmúlt, vagy meg nem lett
S mi fáj, mert elmúlt, nem jött létre,
Csak költő gondol vágytól égve.

S te lány, már téged sem kísérlek,
Akárhol ér, nem festem véged';
Mért pazaroljak rád még több dalt?
Ugyis halott vagy, ha ő meghalt!

Búcsúzunk! Itt a búcsú percze . . .
Szívem megdobban im egyszerre,
Elevenül mind, a mit szöttem,
Két élet képe áll előttem.

A mű sötét, zord gondolatja
Egész valómat megragadja:
Hogy annyi szép és jó hiába
Születik a rideg világra!

Szellem mit ér, mit ér a munka,
Ha csak nyomor jár a nyomukba?
Mit ér kitartás, fényes elme?
Ifju eszménye, lány szerelme?

Mit ér távol jövőbe nézni
És nyomorultan elenyészni?
Avagy boldog jelenre törve
Megsemmisülni a gödörbe?

Minek a gyöngédség, a jóság,
Ha ur itt az alávalóság?
Minek szép lelkek ideálja,
Ha semmi szükség sincsen rája?

Mért birni szívvél és kedélyvel,
Ha célt csupán az önzés ér el?
Minek ott eszmény, hol a törvény
Gonosz erőszak, durva önkény?

. . . Az ezeréves rút önérdék
Uralma véget sohsem érhet,
Világ szemetje és salakja
Ült — óh embernem — a nyakadra;

Kiben nincs szív és ninesen lélek,
Ki ember képpel csúszó féreg,
Ki miatt, hogy ha ránézni kell,
Szégyenlem azt, hogy nevem ember;

Kinek rossz minden indulatja,
Kinek egy érdeme van, atyja,
Ki, ha maga emelkedett fel,
Miatta száz pusztult, veszett el.

Ilyennek áll e földi élet,
Emberiség, ilyen vezéred,
És ez a nyomorult, silány had
Az, aki néked most irányt ad.

Oh csöcselékek csöcseléke,
Állattá torzult Isten képe,
Miattad pusztul sorra, rendre,
Ki nagygyá, széppé lön teremtve!

Elptsztul és nem tudja senki,
Mig költő jó, ki sorsát zengi,
Költő, ki maga észrevétlen
Mint árnyék teng a földi létben.

PALÁGYI LAJOS.

A drága kalap.

— Egy férj panasza. —

Békés polgárember vagyok, tisztességesen
jövendelő üzletnek ura és három nevetlen
gyermeknek gondos és szerető atyja. Kifogástalanul
szolid vagyok, amit azzal is igazolok, hogy
a most panaszok előadandó esetemig összesen
három ízben voltam kávéházban. Első ízben szalma-
özvegyem vitt oda, másodszer a látogatásunkra
jött apósom kedvéért tévedtem be, harmadszor
pedig, egy külföldről hazavetődött barátom csalt
el. Ez az utolsó látogatás nagyon szerencsétle-
nül ütött ki rám nézve. Féltve őrzött, drága
pénzen, 7 frtért vett vadonatúj Habig kalapomat
valamelyik gézengúz tévedésből elvitte, helyette
egy ócska zsbivásáron szerzett. S monogram-
mal ellátott kalap maradt rám. Igaz, hogy düh-
hőmben olyan lármát csaptam a kávéházban mint
egy törzsvendég, hanem a kalapnak nem tudunk
nyomára jönni, sőt a nagy keresgélésben egyik
pinczér is konstatálta az ő kalapjának eltűnését.

Egy csatavesztett hadvezér keserűségével
bandukoltam haza s a lehangoltság lassankint
melancholiává növekedett, mire lakásomra értem.
Mit fog szólni a feleségem? Csak legalább ez is
fekete volna, ez a csempészett jószág, hogy ne
tűnik fel az én figyelmes öregem vizsga szem-
meinek. Vajjon fog-e rám haragudni? Bizonyo-
san, mert úgy sem szívesen eresztett a kávé-
házba, most még éppen neki lesz igazsága. Hány-
szor fogom hallani ezt a szemrehányást: „ugy-e
megmondtam,“ Isten a megmondhatója.

Az első attakon szerencsésen tustem, elég
zajos volt ugyan, de egyébb komolyabb követ-
kezménye nem lett, minthogy kimondatott az
ige: „gyáva, mamlasz leszesz mindaddig, míg
azt a drága kalapot vissza nem szerzed!“ Szeg-
ény feleségem, ha tudta volna, hogy ezen ön-
érzetemen ejtett sebbel milyen bonyodalmakba
taszít bele, bizonyosan nyomban és ünnepélyesen
visszavonta volna.

Másnapról kezdve mindennapos vendége
lettem annak a végzetes jelentőségű kávéháznak:
finoman kiesztelt tervvel akartam a kópét kezeim
közé keríteni. Rendeltem egy picolot, markomba
szoritottam az M. S.-es kalapot s végig szima-
toltam minden fogast, minden kalapot és minden
gyanus arcot szemügyre vettem. A gyanuszálak
már kezeim közt is voltak, egy impertinens arcu
ember zavart hirtelenséggel csapta fejébe a ka-
lapot, midőn kimenet megakartam a bélést te-
kinteni. E lesz bizonyosan — gondolám s azóta
hűségesen leskelődöm a megjelenésére. Közbe,
miután a hosszas várakozás véghetetlenül unalmas-
nak tetszett, egyik barátom szivessége folytán
megtanultam billiárdozni, azután dominózni, ké-
sőbb már makkaózni is tudtam kissé, de csak
kibiczkedtem.

Nem mondom, hogy kellemetlenül teltek
el az esték, de hát voltak a dolognak aggasztó
tünetei is. Az asszony most már kezdett becsü-
letbe vágó titulusokkal illetni, mint „bitang“ stb.
s amellet kénytelen voltam vele együtt konst-
tatálni, hogy az én Habig kalapom nem akar
megkerülni. — Magános óráimban, mint rend-
szerető ember, szorgalmasan jegyezgettem a kávé-
házi kiadásokat is. Két hónap óta hajhászom a
kalapot s már 27 frt 80 krt költöttem el érde-
kében. Hm, ezért tán vehettem volna néhány új
kalapot is. Tán mégis igazsága lesz az asszony-
nak némileg, hogy ez könnyelműség. De hát
hol marad a megsértett becsület? Nem, azért
sem hagyom magam, még ha az egész vagyono-
mat ráköltöm is. Meg kell kerülnie a gyáva-
nak, aki ilyen aljas módon jutott jó kalaphoz.

Egy napi tépelődés után folytattam a had-
járatot és végre-valahára — a harmadik hónap
közepe felé — megcsíphettem azt a különös urat,
aki a multkor ideges viseletével felkeltette gya-
numat. Éppen csajázott, amikor egy elszánt em-
ber bátorságával hozzá léptem és az orra elé
tartva az M. S.-es kalapot, erélyes hangon kér-
deztem tőle: „ismeri az ur ezt a kalapot?“ Szem-
telen vigyorgással kapott utánna s még neki állt
feljebb, még ő kezdett valami szemrehányás fé-
lébe, hogy hát hogy s miként jutottam én az ő
kalapjához.

Nem oda Buda, jó uracsám, mutassa csak
micsoda kalapot hord maga?

Megmutatta, de az nem volt az enyém.
Képzeltető felindulásomban olyan lármát csap-
tam, hogy az egész személyzet összeszaladt. És
uram bocsánat, az előmutatott kalapban az a bi-
zonyos pinczér felismerte a magáét. De hát ak-
kor mi lesz én velem? hát most már nekem
semmiféle kalapom se lesz? Hát látott már va-
laki ilyen bolond esetet?

Kérdeztem még sok ilyen érthetetlen dol-
got a felháborodás legmagasabb hangján, de fe-
leletet nem kaptam, ahelyett láttam gúnys mo-
solyokat, a melyek gyilkossá tudtak volna tenni.
És most itt állok gondolat, tanács és kalap
nélkül, 33 frt 75 kr. kávéházi költség, 7 frt egy

uj kalapra, összesen 40 frt 75 kr. és — az ass-
zony haragja. Kölcsönkért kalapban botorkáltam
haza, szerencse, hogy a Rima nem esett közbe,
különb valószerűleg öngyilkosságot követtem
volna el rémitő elkeseredésemben.

Azóta begyógyult a seb, az asszony is csak
néha emlegeti az esetet, csak az én lelkemben
képződött egy eddig felelethez nem jutott kér-
dőjel:

„Milyen ürügygyel tudnék megint kávé-
házba járni?“

Erre szeretnék én tanácsot kapni.

Zs---d.

Az első pünkösdi rózsza.

(A „Görmör“ eredeti tárczája.)

Szerelmes volt a Föld a Hajnalba, az ég
leányába.

Szegény Föld nagyon siralmas napokat élt.
Bánatában előparancsolta hatalmas szolgáját, a
Szelet. Végig nyargaltatta vele az egész eget.
Tépte, huzta-vonta ruháját az égnek, míg egé-
szen össze nem szaggatta. Recsegett, ropogott
minden; a vén szikla-fok zuhogva hullott le a
Föld kebelére, zúgott az erdő, meghajoltak nagy
fái; mintha a titánok játszanának hatalmas ke-
zekkel egy szörnyű orgonán, olyan hangokat
adott a szél. Felhányta haragjában a Föld tüzét
egészen az égig. A Hajnal tudta, hogy mért ilyen
haragos a Föld, de még nem mutatta magát. A
vén Föld akkor elkezdett sírni, zokogni. Vén
könyűi előtörtek. Mindenik könyűjéből egy-egy
forrás lett. Azután gyászruhát öltött magára sárga,
hulló levelekből, s mintha örökre meghalt volna,
az erdők fűt állította maga felé, csupaszán, rezgő
ágakkal, fejfáknak. — A Hajnal nem könyörült
rajta. Egy zord felhő mögül kacingatott le az
agglegény Földre.

A vén Föld egyet gondolt. Hátha, hátha,
amit el nem ért haraggal, sirással, elérhetné szép
szóval, hiszen a Hajnal is nő!

Elkezdte hát magát csinósítani. Szép tarka
ruhát vett zöld erdőből s tarka virágokból. Ke-
belére rózsát, kalapjához tulipánt tűzött. Azután
lassan, lágyan szerelmes szavakat sugdosott. Lá-
tod édes Hajnal, milyen boldogga tennél enge-
met, ha csak egyszer is rám mosolyognál. Látod,
látod!

A szelet megkötném, többé nem nyargal-
nának féktelenül mindent felfogatva. Virágillatot
emelnének csak s rózsza felhőket; a te uszályod
hordozói lennének. Apró szolgálmat az ékes
szavu pacsirtát s a csengő hangú csalogányt kül-
deném üdvözlésedre. Hullámozó, gazdag vetések
rózsza ágak hajlongnának keltekor s kedvesen
csengne feléd a völgy harangja. Édes Hajnal
fogsz rám mosolyogni? — Így szólt a Föld szellő
nyelven. Majd tovább folytatta.

Édes Halnal — így szólt könyei között —
látod sirok előtted. Édes Hajnal hallgass meg!
Milyen szép lesz minden, ha meghallgatsz. A
csörgedező, kristály forrás arany pikkelyes halai-
val mind a tied lesz, hogy legyen miben fürdesd,
nyμφáiddal együtt, rózsza arcodat. Tied lesz az
erdő a csendes berekben legelésző karsu özi-
kékkel, a kékszemű ibolyával, a szelid gyöngy-
virággal; tied minden dalos madár: a bús füle-
müle, a füttyülő rigó; tied lesz a sziklára futó
borostyán, a király-sas fészkevel, az örök zöld
sudár-fenyő tü-levelével. Tied lesz a kertek min-
den virága, a bánatos árvácska, a kellemes illatu
pirosrózsza, a csalfa folyondár. Tied lesz min-
den édes Hajnal. Mosolyogj rám! Meglátod, hogy
felderül minden!

A Hajnal hallva a Föld sóhaját, feldugta
rózsza ábrázatját az éj palástja alól s lemosolygott
a Földre.

A Föld tovább könyörgött. Édes Hajnal
szeress is! Látod milyen szép most minden. A
virág kinyillott, a bimbó felpattant. Kellemes
szellővel elkezdte cirógatni a Hajnal arcát. Az-
után egy szép csillagot tűzött a Hajnal kebelére,
minek nagyon, de nagyon megörült a Hajnal.
Mosolygott, édesen, gyönyörű szeméből csak úgy
hulltak a gyöngy-könyök. Azután egyet billen-
tetett könnyű szárnyán s leszállott a földre, köny-
nyedén, mint lehellet, megcsókolta a Földet. A
hol megcsókolta, ott fakadt ki az első bokor
p ü n k ö s d i r ó z s a !

GURGÓ.

Sziporkák.

Az a boldogság, melyet egy asszony tart
a kezeiben, legalább egy kicsikét veszélyez-
tetve van.

*

A nő diszkötési könyv: mielőtt olvasásába
fognál, megbámulod a külsejét.

*

A nő szerelme annál kevesebbet ér, minél
több pénzbe kerül.

Fővárosi levél.

Budapest, 1892. júni 3.

(Az Aczél-Karsay ügy. Készülődések a koronázási emlékünnepekre. A leszavazott „többség“).

Még oda sem ért mult heti levelem Önök közé, máris egy „esemény“ hire járta be a fővárost, Aczél bárót a koronázási ünnepély rendező bizottságának egy zászlóvivőjét személyes sértésért vonta felelősségre Karsay dr. Mindenki leste a lapok közleményeit, s midőn köztudomásúvá lett, hogy a kihívó súlyosan megsebesült (sőt még azt is híresztelték: meghalt), mindenki hivatott kritikusnak érezte magát az ügyben, egyik ember a kihívó, másik a kihívott mellett foglalt álláspontot, s vitakoztak mindenütt.

Mindez azonban legkisebb befolyással sem volt a koronázási emlékünnepelelőkészületeire Aczél báró ugyan visszalépett feladata elől, de a mágnás világ előkelői nélküle is szép banderiumot fognak össze hozni. A kivilágítás iránt tapasztalt érdeklődés a legvérmesebb reményeket is messze túlhaladja. A Ganz-féle gyártelep óriási villany reflectorai bámulatba ejtették a corso közönségét, a 2000 gyertyafényt árasztó lámpa midőn bevilágította az épülő országházat, a lánczhidat és a Gellértet, valóban az ezeregyéj tündér birodalmában képzeltek magunkat. Elsején az esti órákban ezen hatást is tullicitálta a Mátyás templom félig kész tornyára emelt gerenda csucsra helyezett reflector vakító villany üstököse, 50.000 gyertya fényét vetve a főváros kiválóbb pontjaira. A mogorva Gellért fehér orma egy fénylett e világosságban, mint az északi fény által megvilágított mesebeli üveghegy. Sajátos, hogy a megvilágításból a citadellát egyik próba alkalmával sem hagyják ki. Mintha bizony a főváros közönsége úgy vágyódnék látni ez építményt, hogy a földrajzi napoknak napsütötte ideje alatt nem gyönyörködhetnek benne eleget. Vagy úgy gondolkoznak a villany üstökös irányának igazgatói, hogy világsuk meg hadd lássák, úgy se sokáig lesz ott látható! Vajh' hol van az az idő, a mikor betölthetem fogadalmamat, hogy e falak lebontásánál két fél napszámmal én is segítek?

Alkony felé sűrű csoportokban tolong a közönség megnézni, mennyire haladtak a diadalívek készítésével tegnaptól? Mindenki tesz ez építményekre megjegyzést, mert mint minden úgy ez is kivan téve avatottak s avatatlanok kritikájának.

A hó elseje mindjárt politikai meglepetéssel köszöntött be. Mint futótűz terjedt el, hogy a Szapáry kormányt leszavazták. A vérmes reményűek persze mindjárt odáig eresztették képzeletük kantárszárait, hogy ez egyértelmű a kormány bukásával „Szapáry megy!“ biztatták az ellenzéki érzelmeik egymást. Csillapultak ugyan a vérmes remények, midőn nagyhamar kitűnt, hogy az ellenzék cselekménye nem volt minden számítás hiányával, de mégis a legtöbb ember örül a „diadalnak“ — különösen az újságírók, kiknek bőanyaguk van vezér- és politikai cikkezésre. A rendkívüli kiadású „Magyar Hírlap“ sok ezer példányban forgott pár óra alatt kézen, az emberek csak úgy botlottak a járdákon egymásba, mert mindenkinek a nagybetűs cikkeken, nem pedig a lába alatt volt a tekintete.

Általában véve lázas élénkségű napokat töltünk most a fővárosban. A vidéki vendégek is kezdenek már gyülekezni, az onnan is tapasztalható, hogy a Szikszay vendéglőjében alig lehet helyet kapni. Hát még ha a deputatiók tagjai megérkeznek!

Arra vagyok kíváncsi, hogy Gömör hogy lesz képviselve a banderiumban és a diszkocsi menetben. Telnék pedig onnan ember is daliás, ló is fogat is tüzes és diszes!

FŐVÁROSI.

A „Korona.“

— Az új pénz. —

A magyar közönségnek remélhetőleg minél rövidebb idő alatt — még ez év folyamán alkalma lesz szemtől-szembe állani az új korona érték érmeivel.

E tény örvendetes — mert már több század óta Magyarország nem birt önálló és saját pénzrendszerrel. 1867-ben elfogadták az osztrák-értéket és verte is érmeit saját verdéiben, ekkép gyakorolva a magyar király pénzverési jogát. Amde teljesen szerves egészet képező nyugati színvonalon álló pénzrendszert még nem állapított meg.

Az új pénz tehát egyuttal gazdasági egyeniségünk fényes bizonyítéka lesz, s mint egy újabb kapcsolatot fog képezni, a mely bennünket összeköt a legtöbbre haladott nyugati népekkel.

A mostani ezüst forintosok további intézkedésig teljes fizető erővel forgalomban maradnak. A magánosok ezüstpénzt nem verethetnek.

Az arany korona 10 és 20 koronás darabokban fog veretni.

A 20 koronás meg fog felelni a mai 10 forintnak s átszámítva frankra érni fog 21 frankot. Az átszámítás tehát igen egyszerű lesz.

Az egy koronáson kívül hasonló finom ezüsből verni fognak 50 filléreseket és 20 filléreseket, az új pénzrendszerben a váltópénz oly jó lesz majdnem, mint a mostani ezüst forint.

Rézpénzünk is átalakul, a 4 krajczáros helyébe lép egy csinos ezüstérmé, a mely bár nem oly finom, mint a korona, az 50 és 20 filléres, de jobb lesz a mostaninál.

Rézből csakis 2 és 1 filléresek veretnek, a mai 1 és 1/2 krajczárnak megfelelően. E „rézpénz“ féme is megjavul, mert vegytiszta lesz ónnal és horgonynyal, a mi szilárdságát emeli.

Allítólag a szükségeselt aranyérmék kivertéséhez kell legalább 2 1/2 év, ezüst- és rézermekhez, mintegy 3 év. Pedig pénzverdénk termelő-képessége vetekszik a berliniével, az európai verdék egyik legnagyobbikával.

Az új pénz, ha reményeink nem csalnak, új gazdasági korszakot is jelent. Jogos igény van tehát szives és örömteljes fogadtatásra.

Vegyések.

A gyilkoló arany. Különös körülmények közt halt meg hirtelen, útközben egy francia. A szerencsétlen ember útra készen 40.000 francnyi aranyat kötött derekára, hogy biztosítsa pénzét a tolvajok elől, kik Olaszországban fölös számmal alkalmatlankodnak. Egyszerre a vasuti kocsi siban hirtelen rosszul lett és a gyors segély daczára meghalt. Az orvosok azt mondják, hogy a rengeteg súlyu arany nyomta be gyomrát s ez idézte elő a halált.

Utczai könyvtárak. Pobjedenosev, az orosz szent zsinat elnöke eredeti módot talált a népnevelésre. Oroszország két fővárosában, Pétervárott és Moszkvában üvegablakos szekrényeket állított ki az utcákra s e szekrényekbe val-láserkölszi füzeteket raktak levelenkint, — úgy, hogy az üvegen keresztül el lehet olvasni az egész históriát. A járókelők megállanak a szekrények előtt s míg egyikök fenszóval olvas, a többiek áhitatosan hallgatják. Az utczai könyvtáraknak ez a sikere arra ösztönzi a zsinat elnökét, hogy a nagyobb városokban mindenütt állitasson fel ilyen szekrényeket.

A világ legnagyobb órája, mint egy német órás szaklap írja, most készült el, még pedig Philadelphia tanácsháza számára. Az óralap átmérője tíz méter, a perczmutató hossza négy méter, az óramutatóé harmadfél méter; az óraharang sulya 25.000 kilogramm. Az órát kis géppel húzzák föl, mely egyszersmind az óralap megvilágítására szükséges gépet is mozgatja.

Lóháton a föld körül 500 nap alatt. Egy W a e s c h e r nevű amerikai uri ember fogadott, hogy 500 nap alatt körüllovagolja a világot. Julius 1-én indul el Chicagóból, honnét New-Yorkba lovagol, onnét Havreba kel át, s aztán folytatja a lovaglást Párison, Berlinen, Moszkván keresztül Szibériába, majd nyugati Khinába, Pekinkgbe; San-Franciskóból a Pacific-vasut régi vonala mentén tér vissza Chicagóba, hová 1893 december havában szándékozik megérkezni.

Különös módon vett magának elégtételt ne-jén egy nagyherceg, ki mellesleg amateur-fényképész is. Eszrevette, hogy neje a kertben sétál egy híres nő-hódító karján s kelletlenül szerel-mesebb szemeket vet a Don Juanra. Az attitude igen bizalmas jelleget öltött. A nagyherceg elő-huzta mikroszkopikus fényképezőjét s célba vette a párt. Este aztán, midőn a salon mégélénkült, erős nagyító üvegen keresztül megmutatta ne-jének a parányi felvételeket, felszólítva őt, hogy köröztesse azokat a vendégek közt is. Elkép-zelhetjük a feléség zavarát, midőn az idylli je-lenetet megörökítve látta! A nagyherceg mo-solygott és — megbocsátott.

Egy amerikai város növekedése. Nincs a világon város, s nem is volt, mely néhány évtized alatt ugyszólván a porból elsőrangú világvárossá fejlődött, mint Chicagó. Chicagónak 1833-ban ötszázötven lakosa és százhetvenöt háza volt. 1850-ben a lakosok száma már harmincezerre szaporodott, 1860-ban már tullelmedett az első százezeren, 1870-ben lakóinak száma háromszázezer, tizvével később félmillió s az utolsó népszámlálás alkalmával, 1890-ben egymillió kétszázézer volt. Chicagó lakosságának legnagyobb része idegen. Egy harmadrésze német, egy ötöd-része angol. A többi Skandinaviából, Lengyel-országból, Magyarországból és Oroszországból vándorolt oda. Érdekes az is, hogy Chicagóban a férfiak száma nyolczvanezerrel mulja felül a nők számát.

Egy új amerikai hóbort az autograph por-czellán-lap, melyet egyik élelmes gyáros talált fel. A lányok 50 férfi-ismerős nevét feliratják körbe, saját arczképök köré egy erre készült kártyapapír-lapra, mit a gyárban átvisznek por-czellánra és kiégetve kerül vissza a gyűjtő tu-lajdonos birtokába. A legkülönösebb benne, hogy az urak minden aláírás után egy pénzdarabot kö-telesek letenni az égetés költségeire.

Irodalom.

— Fényes kiállítású ünnepi szám kiadásával üli meg a „Képes Családi Lapok“ szer-kesztősége a koronázási jubileumot. A szám tar-talma, — egy-két alkalmi cikket leszámítva — az 1867-iki koronázási aktusnak ugyszólván egész lefolyását adja az akkori feljegyzések nyomán, tehát történetileg is ép oly becses, mint érdekes olvasmányt nyújt. A szám gyöngyét azonban T o l n a i Lajosnak alkalmi cikke képezi, mely-nek minden betűje mély ihletséget sugároz. Vá-rady Antal és Rudnyásky Gyula tollából, egy hazafias alkalmi cikket dr. Murányi Ár-mintól, s még több közlemény, melyek együtt-véve maradandó becsüvé teszik e számot, mely minden ujonnan belépő előfizetőnek is ingyen és díjmentesen küldetik meg. Ez ünnepi szám is mutatja a lap kiadójának áldozatkészségét a nemzeti és culturális törekvések terén, s részünk-ről szívesen felhívjuk olvasóink figyelmét e de-rék közlönyre, mely nemzeti szépirodalmunknak egyik hathatós organuma s megérdemli, hogy egy család asztaláról sem hiányozzék. A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr., mely elő-fizetési pénzek a kiadóhivatalba Budapest, V., Nagykorona-utca 20. sz. alá küldendők.

APRÓSÁGOK.

Fiatallány: „Ha nagynéném nincs, rég férjnél volnék már.“

Barátnő: „Ellenezte a házasságot?“

Fiatallány: „Dehogy! elcsipte a völe-gényemet.“

*

Fiatallány: „Készítsen nekem ház-tervet kényelmes lakáshoz. Férjem anyja velünk fog lakni s én . . .“

Építész: „Asszonyom, lehetetlen.“

Fiatallány: „Miért? Nem szokott ilyesmit elvállalni?“

Építész: „Dehogy nem asszonyom, de az az építész még nem született meg, ki olyan ház-at építsen, melyben anyós és meny együtt meg-férjenek!“

—

Amateur művész: Utolsó festményem valamely jótékony egyletnek akarom ajándékozni. Melyiket ajánlja?

Megyetlen barátnő: „A vakok asylumát.“

*

Feleség: „Gondold csak, az a hamis kis Molnár né ratanította a kis lányát, hogy az apját nagyapának hívja.“

Férj: „Miért?“ Egyszerűen, hogy Mol-nár el ne feledje, hogy apja is lehetne a feleségének.

*

Forgácsok.

A nők véleménye szerint a férfiak valóságos ördögök, és mégis szívesen veszik, ha az ördög elviszi őket.

*

Némelyik nő csak akkor hallgat, mikor szerelmet vallanak neki

A férfiak rendszeren annak köszönhetik szerencsétlenségüket, hogy tulságos szerencsésük volt az asszonynál.

Budapest és vidéki városaink.

A szív az élet központja; működésének megszűnte a lét végét jelenti, fenntartása az élet fenntartás.

Azt következtetni azonban ebből, hogy a test többi szervei a szív előnyére elhanyagolhatók, nem lehet: ápolást, gondozást igényelnek nemcsak, de követelnek a többi szervek is, mert hisz épséges együtt működésük a szív működésével elválaszthatlan összefüggésben van.

Budapest és a vidéki városokról óhajtván beszélni, a fenti kis elmefuttatást azért tartottuk szükségesnek rövid közleményünk élére tenni, mert általánosságban úgy említjük Budapestet, mint az ország szívé.

És viselünk is gondot reá nagyot, sokat, a szívhez, egy ország szívéhez méltót.

Szellemi intézményei egyikét sem éri t-
jük jelen alkalommal, mert hisz első és leg-
szükségesebb kellék, hogy a főváros az or-
szág szellemi gócpontja legyen, világító nap
a szellem égbojtján, melytől mint ilyentől
nyerjük fényüket a kisebb égi testek, a vidéki
városok.

Szellemi kincsek tárháza kell, hogy le-
gyen a főváros, és Budapest az; évről-évre
gyarapodik e kincses bányá, nemesnél-neme-
sebb érczek látnak napvilágot, s minden jó
hazafi keblét öröm s büszkeség dagasztja lát-
tára annak, hogy mennyire elismerésben ré-
szesíti a művelt külföld Budapest szellemi
világát.

És ez jól van így, s csak így van jól;
a szellemi fejlődése Budapestnek közös büsz-
keségünk, de vajjon ugyanezt mondhatjuk-e
fővárosunk rohamos anyagi fejlődéséről is?

E kérdés felvetésekor önkéntelenül is
gondolkozónak kell esnünk, s ha habozva, két-
ségeskedve bár, kénytelenek vagyunk kimon-
dani: nem.

Ha a kereskedelemnek központja a fő-
város, a tőzsdében leli magyarzatát; miért
árasztják azonban annyira el iparral, az szinte
megmagyarázhatatlan.

Évek hosszú sora óta helyhez nem kö-
tött iparág művelést, lendületet csak a fővá-
rosban nyert; nagyobb szállítások kielégítését
célzó gyárak csak a fővárosban emeltettek;
állami segélyben részesíthető telepek csak a
fővárosban, vagy annak közvetlen közelében
létesítettek.

A viszonyok illetően alakulása mellett
aztán a főváros terjed, népessége nő, gya-
rapszik, a megélhetés nem csak a szellem
munkáit, de a kézi munkák faktorait is
üzi, hajtja az ott való megtelepedésre.

Mindez pedig a vidéki városok hátrá-
nyára történik, s pedig nem csekély mér-
tékben.

A legutóbbi népszámlálás adatai e tekin-
tetben, ha az általános népesedést illetőleg
kedvező eredményt tüntetnek is föl, szám-
adatai aggasztólag mutatják azt, hogy nincs
egyetlen vidéki városunk sem, mely csak meg
is közelítse ez irányban a fővárost.

Más államokban a népesség s népesedés
kifogástalanul arányosodik a főváros és a vi-
déki városok között, az anyagi fejlődés, gya-
rapodás nem kizárólagos, nálunk ellenben
mindez Budapest monopoliuma.

Paloták-palotára halmozódnak, gyárak
gyárak után épülnek, a vasúthálózatok szán-
dékos összekombinálása, a zónarendszernek
vasutainkon történt életbeléptetése folytán
szükségszerű érintési és központtá emelte-
tetett; halad, fejlődik, izmosodik fővárosunk,
s a vidék marad, városai fölött suhannak,
örvendetes változást nem látva az évek.

E nagy hibának legfőbb oka azokban
rejlik, kik a kezükben levő hatalmat s illetve
hatáskört kizárólag Budapest, a vidéki váro-
sok határozott hátrányára történő folytonos
emelésére használják fel.

Ez egyoldalú ténykedés sajnálatos ered-
ményeként jelentkezik — nem tulozunk, ha
azt mondjuk — a gyakran megújuló vidéken-
kinti élelemhiány, tehát a betegség orvosol-
ható; gondoskodni kell arról, hogy ne csak
a fővárosban s annak közvetlen közelében
találjon munkát a dolgozni képes, a dolgozni
vágó kéz, létesüljenek helyhez nem kötött
vállalatok, épüljenek nem egy kizárólagos
földterület termékét feldolgozni hivatott gyá-
rak vidéken, vidéki városokban is.

Ha a fegyvergyárat nem Budapesten,
hanem munkaerővel rendelkező, valamely vi-
déki városban állítják fel, talán sokkal ol-
csóbb kézimunka felhasználásával nem éri
ily szomorú sors, minden esetre azonban
jelen alakjában is áldása lett volna egy sze-
gény vidéknek.

Hibákat keresvén, s hibákra óhajtván
rámutatni, valljuk meg, hogy a vidéki városok
részben maguk is okai elmaradtságuknak, lé-
vén majd mindenikben állandó hiba az ujji-
tástól való idegenkedés.

Közös vonásuk a vidéki városoknak a
vagyon szerzés, egy oly képzelt erény, mely
sok bünnél is keserveesebb következményeket
idéz elő nem ritkán. Mindenesetre dicsérendő
s üdvös magában már az is, ha az erkölcsi
testületek meglevő vagyonukat megtartani
képesek, s még dicséretre méltóbb, ha azt
öregbitik, de csak akkor, ha kötelezettségeik-
nek minden egyes fizikai és erkölcsi jóléte
tekintetében mindenkinek megfelelték.

Mert mit érnek a város tulajdonát ké-
pező erdők, legelők, gulyák, épületek, ha a
csatornázás hiányában az utczákon meggyü-
lemlett piszok, szemét, esővíz dögleletet, büzt
áraszt, s az egészséget ölő bacillusok milliói
teremnek meg a szűk udvarok háromnegyed
részét betöltő szemétdombokon?

És az est beálltával miért kell meg-
szünni minden életnek, minden közlekedésnek
kellő világítás hiánya miatt ott, hol a város
mint erkölcsi testület anyagi ereje sokkal na-
gyobb áldozatokra is képes lenne?

Megyénk szék- és többi városai is nél-
külözik a jó levegőt s a világosságot. Vajjon
a főváros rohamos emelkedése mellett nem
lenne-e jó többet, sokat foglalkozni a csator-
názás és gázvilágítás létesítésének egyáltalán
nem elérhetlen eszméjével?!

Mert ha vannak hiányok, úgy bizonyára
egyike a legérezhetőbbeknek a csatornázás
s a kellő világítás hiányai, melyeknek szük-
ségessége oly elementáris erővel lép föl, mikép
jogunk van remélni, hogy e bajok már a kö-
zel jövőben orvosolhatni fognak. P I

Gondolatok.

Közlő: Ludovikus.

Boldogság az élet hazugsága, mint pusztáé
a délibáb.

Az ember soh'sem tudja, milyen boldog —
csak azt, milyen boldog volt.

Egy illuzio, mely boldogít, többet ér egy
valóságnál, mely lesújt.

A saját örömünk rózsás fátyolán keresztül
nem ismerjük fel a más boldogtalanságát.

A romláshoz vezető ut mindig jó karban
van, a javítás költségeit az utazók viselik.

A gazdagság olyan erény, melyet kevés
kivétellel mindenki méltányol; ellenben a sze-
génység olyan bűn, melyet még a szegények
sem szívesen bocsátanak meg egymásnak.

A boldogság napjainak csak számjok van,
történetük nincs.

A fájdalmak köztársaságában nincs külön-
ség ur és szolga között.

A pénz az önérzet hőmérője.

Az első ráncz.

(Rajz.)

(A „Gömör“ eredeti tárczája.)

Friss vidorsággal kelt fel reggeli álmából,
mint minden ifju leány, kinek első gondja ébre-
déskor szobaleányától édes álmai megfejtését
kérni.

— Zavart és határozatlan álmok, mint a
kisasszony-é is ma — felelt Julcsa a szobaleány
— örömet, jót jelentenek.

S ő — a hamis — nevetett, mert mindig
nevetni szokott, nem azért, hogy alabastrom fe-
hér, apró fogait mutassa, csak éppen azért, hogy
nevéssen, nevéssen éppen úgy, mint énekelünk,
ha szívünk dallal van tele, s költők leszünk, ha
a szívet édes költészet tölti be.

Oda ült tükre elé, az ébredés harmatával
szemeiben, tizórai alvás biborpirjával arczán,
életkedv, boldogságtól tultelt kebelével.

— Julcsa! kiáltott siránkozó hangon, én
ma sokkal csunyább vagyok, mint egyébkor, mint
tegnap!

Már ebben a tekintetben Julcsának egészen
más véleménye van. Ő is meg az egész világ
napról-napra szebbnek találják a kisasszonyt.

— Tehát azt hiszed, hogy nem változtam
meg?

— Bocsánat, sőt igenis, a kisasszony foly-
ton változik, de — előnyére.

— Huzd csak errébb azt a függönyt, jobb
világításban akarom magamat látni.

— A kisasszonynak nem kell félni a leg-
erősebb fénytől sem.

A szabadon beömlő sugarak teljes fényben
világították meg fölséges alakját. Az ifju nő
mosolygott, ily szépek látva önmagát, megeso-
dálta szép fekete szemeit, hossza lelógó geszte-
nyeszín haját, rózsapiros ajakát, arczát és hogy
kezei fehérségét jobban kiemelje, hosszasan, ál-
modozva simította végig vele a szép homlokát
kattý nyakáig. — — — „Oh milyen gyönyör,
milyen boldogság szépek lenni!“

Egyszerre mutatóúja egy kicsike kis rán-
czon, de igen, igen kicsinyke ránczon akadt meg,
az arcz ama részén, mely szájszeglet s az áll kö-
zött van.

Hevesen ugrott fel a karos székből s egész
erejéből kiáltá:

— Julcsa! Julcsa! jőjj hamar, mi ez?

— Semmi kisasszony, egy kis sebhely.

— Én még nem vettem észre soha.

— Azért, mert rég nem nézte magát teljes
világításban, nyitott függönyök mellett.

— Ne tréfálj Julcsa! Hiszen alig néhány
napja vannak függönyeim és napon sokszor né-
zek a tükörbe . . . Istenem, ha ez ráncz
lenne! . . .

Elsápadt erre a gondolatra.

— De kisasszony, kérem legyen nyugodt.
Huszonkét évvel oly hölgy arczának, mint
a kisasszonyé, egyáltalában nincsenek ránczai.
Legyen meggyőződve, hogy csak egy kis sebhely.

— Ah, ne bosszants, menj!

A mint egyedül maradt, elkeseredetten
kezdett sirni. Sirás közben észrevette, hogy a
ráncz nagyobkodik és már szájaig ér.

Hirtelen felhagyott a sirással, nehogy a
ránczot növelje.

— Persze, könnyeim, sok sirásom okozták
ezt az utálatos ránczot. Ez a következménye, ha
valaki sokat és nagyon érez.

És a mint gondolkozott, ugyan melyik volt
az a könyelmű, hűtlen udvarló, a kinek ezt a
borzasztó ránczot köszönheti, két vidám ifju
szerelem ébredt fel benne, s a mult kedves,
csintalan emlékei kicsalták a nevetést szemeire,
ajakára és ő kacagott hosszan, szívből azok
fölött a régi tarka-barka bohóságok fölött.

Nevetése alatt újra észre vette, hogy a
ráncz mindég nagyobkodik és csaknem arczába
mélyed.

Hirtelen megszakította nevetését, hogy ne
nagyobkoddék az a ráncz.

*

És mondjanak, tegyenek neki akármit, ő
mindig részvétlen, hideg marad. Összeszorított
ajkakkal, mozdulatlan vonásokkal, mintha már-
ványból öntötték volna, hallgatja a legmegindi-
tőbb, legmegrázóbb események festését, ép úgy,
mint a legfurcsább, legnevettségesebb törté-
neteket.

Az előtt a divatlapot járatta, most politikai
lapot tart.

Arczát kendőzi. Alig eszik, s úgy kerüli a
társaságot, mint a halálos bűnt.

És ő előtte összeomolhatna a világ, ő még
sem mozdítaná meg egy vonását, sem sirásra,
sem nevetésre.

Szegény szerencsétlen nő! Hát még, ha a
m á s o d i k r á n c z i s m e g j ö ? !